

การประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง : กรณีศึกษา
กองทุนหมู่บ้านสอยดาว หมู่ 5 ตำบลจันทิก
อำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา

สารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต
สาขาวิชาเทคโนโลยีการจัดการ
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี
ปีการศึกษา 2544

บทคัดย่อ

นฤดา จารุสิน : การประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง : กรณีศึกษาของ
กองทุนบ้านสอยดาว หมู่ 5 ตำบลจันทิก อำเภอปากช่อง จังหวัด
นครราชสีมา

สารนิพนธ์ฉบับนี้มีเนื้อหา เป็นรายงานการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านสอยดาว
กรณีศึกษาของกองทุนหมู่บ้านสอยดาว หมู่ 5 ตำบลจันทิก อำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา
ระหว่างเดือนธันวาคม 2544 - กรกฎาคม 2545 กรณีศึกษาการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้าน
การบริหารงานกองทุน สภาพแวดล้อมความเป็นอยู่ของราษฎร

การก่อตั้งและบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านโดยผู้ใหญ่บ้านนัดประชุมราษฎรทุกครอบครัว
และแจ้งไปถึงนายอำเภอเพื่อให้เจ้าหน้าที่อำเภอ แต่งตั้งเจ้าหน้าที่ประจำตำบลเข้าสังเกตการณ์ มี
การคัดเลือกคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน จำนวน 15 คน ผู้กู้เงิน 55 คน จำนวนเงินที่อนุมัติให้กู้
ทั้งหมด 1,000,000 บาท ปัจจุบันไม่มีเงินคงเหลือ

ความเป็นอยู่ของประชาชนหมู่บ้านสอยดาว หมู่ 5 ตั้งอยู่ในเขตรับผิดชอบของ
องค์การบริหารส่วนตำบลจันทิก สภาพความเป็นอยู่ในหมู่บ้าน จัดเป็นหมู่บ้านที่มีสภาพที่เอื้อ
อำนวยต่อการเพาะปลูกและการเลี้ยงสัตว์

การประกอบอาชีพ อาชีพหลักของประชาชนคือ รับจ้าง และการทำอาชีพเกษตรกรรมคือ
การเลี้ยงวัวเนื้อและวัวนม ซึ่งสร้างรายได้ให้แก่ผู้กู้เงินเพียงพอสำหรับเลี้ยงครอบครัว เงินที่ชาว
บ้านกู้ยืมสามารถพัฒนาอาชีพและเพิ่มรายได้ของชาวบ้านให้ดีขึ้น สำหรับเงิน 1 ล้านบาทยังไม่พอ
เพียงสำหรับผู้กู้ยืมในหมู่บ้าน แต่เป็นการช่วยได้ในระดับหนึ่ง การบริหารงานเป็นไปตามหลักการ
บริหารหรือการจัดการที่ค่อนข้างสมบูรณ์ ทั้งด้านการวางแผน การจัดองค์การ การควบคุมงาน

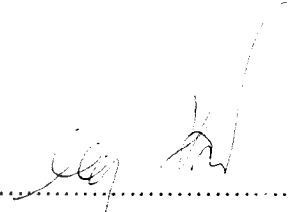
สาขาเทคโนโลยีการจัดการ
ปีการศึกษา 2544

ลายมือชื่อนักศึกษา.....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....
ลายมือชื่ออาจารย์ร่วมปรึกษา.....

หน้าอนุมัติ

อาจารย์ที่ปรึกษาและกรรมการสอบ ได้พิจารณาสารนิพนธ์ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับ
เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตสาขาจัดการและประเมินโครงการของ
สำนักวิชาเทคโนโลยีสังคม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารีได้

อาจารย์ที่ปรึกษา

.....
(อาจารย์ ดร. เรณู ชำเลิศ)

อาจารย์ที่ปรึกษา

.....
(อาจารย์ ดร. อัจฉรย์ สุขช้าง)

กรรมการสอบ

.....
(.....)

กรรมการสอบ

.....
(.....)

อนุมัติให้สารนิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต สาขาการจัดการ
และการประเมินโครงการ

.....
(รองศาสตราจารย์ทรงพร จาเจริญศักดิ์)

คณบดีสำนักวิชาเทคโนโลยีสังคม

วันที่.....เดือน.....ปี พ.ศ.....

กิตติกรรมประกาศ

สารนิพนธ์นี้สำเร็จลุล่วงด้วยดี ผู้ประเมินขอกราบขอบพระคุณ บุคคลและกลุ่มบุคคลต่าง ๆ ที่ได้กรุณาให้คำปรึกษา แนะนำ ช่วยเหลือ อย่างดียิ่งทั้งในด้านวิชาการ และด้านการดำเนินงานวิจัย อาทิ เช่น

- อาจารย์ ดร. เรณู ขำเลิศ อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์
  - อาจารย์ ดร. อรรถจรรย์ สุขธำรง อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์
  - ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ขวัญกมล กลิ่นศรีสุข และคณาจารย์ประจำสาขาวิชาเทคโนโลยีการจัดการ สำนักวิชาเทคโนโลยีสังคม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี ที่ให้คำแนะนำปรึกษาทางด้านวิชาการ
  - คุณจารุณัฐ พิมพบุตร พัฒนาการอำเภอปากช่อง ที่ให้คำปรึกษาด้านการปฏิบัติการในพื้นที่และสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน
  - คณาจารย์ ศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนอำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา ที่ให้การอบรมการจัดทำบัญชีกองทุนหมู่บ้าน
  - นายอำเภอ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้นำชุมชน ประธานกองทุนหมู่บ้าน ที่ให้ข้อมูล และอำนวยความสะดวกและขอขอบคุณพี่น้องในหมู่บ้าน ที่ได้ให้ความอนุเคราะห์ต่าง ๆ
- ทำนนี้ ขอกราบขอบพระคุณ บิดา มารดา ที่ให้การเลี้ยงดูอบรมและส่งเสริมการศึกษาเป็นอย่างดีตลอดมา จนทำให้ผู้ประเมินประสบความสำเร็จในชีวิต

นฤดา จารุสิน

บัณฑิตกองทุนหมู่บ้านสอยดาว

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
บทคัดย่อ	ก
หน้าอำนวยการ	ข
กิตติกรรมประกาศ	ค
สารบัญ	ง
สารบัญภาพ	ฉ
สารบัญตาราง	ช
บทที่ 1 บทนำ	
1 หลักการและเหตุผล	1
2 วัตถุประสงค์ของการประเมินโครงการ	2
3 กรอบความคิดทฤษฎี	2
4 วิธีการดำเนินการ	4
5 ผลที่คาดว่าจะได้รับจากการประเมินโครงการ	5
บทที่ 2 เอกสารที่เกี่ยวข้อง	
1. นโยบายหลักการและวัตถุประสงค์ ของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง	6
2. ระเบียบต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง.....	8
3. แบบฟอร์มต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับหมู่บ้านบ้านสอยดาว.....	10
4. หลักการ การประเมินโครงการและรูปแบบการประเมินแบบซิปป์โมเดล	12
5. การวิเคราะห์โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและ ชุมชนเมือง	12

เรื่อง	หน้า
บทที่ 3 วิธีการดำเนินการประเมินโครงการ	
1. รูปแบบการประเมิน.....	14
2. ประชากรกลุ่มตัวอย่าง	14
3. ตัวแปรและตัวชี้วัดที่ใช้ในการประเมินโครงการ.....	15
4. ตัวชี้วัดการประเมินโครงการโดยภาพรวมและตัวแปรที่ศึกษา	17
5. เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินโครงการ	20
6. การเก็บรวบรวมข้อมูล	21
7. การวิเคราะห์ข้อมูล	22
บทที่ 4 ผลการติดตามการประเมินโครงการ	
1. ผลการประเมินบริบท.....	24
2. ผลการประเมินโครงการโดยภาพรวม	32
3. ผลการประเมินเทคนิควิธีทำธุรกิจของผู้รู้	41
บทที่ 5 สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ	
1. วัตถุประสงค์ของการประเมินโครงการ	45
2. วิธีดำเนินการ	45
3. ผลการดำเนิน	46
4. อภิปรายผล	46
5. ข้อเสนอแนะ	47
บรรณานุกรม	
ภาคผนวก	
ภาคผนวก ก. ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544	
ภาคผนวก ข. ระเบียบกองทุนหมู่บ้านสอยดาว พ.ศ. 2544	
ภาคผนวก ค. แบบติดตามสังเกตการณ์คัดเลือกคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน/ชุมชนเมืองแห่งชาติ (กบท.1)	
ภาคผนวก ง. แบบคำชี้แจงทะเบียนและประเมินความพร้อมของกองทุนหมู่บ้านสอยดาว	

สารบัญญภาพ

แผนภาพที่

หน้า

1. ระบบการทำงานของโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง 3

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1. แสดงจำนวนแหล่งน้ำและการใช้น้ำ	28
2. แสดงจำนวนของประชากรในหมู่บ้าน	28
3. แสดงอาชีพของราษฎรในหมู่บ้าน	29
4. แสดงคุณวุฒิการศึกษาของครูในโรงเรียนบ้านสอยดาว	30
5. แสดงระดับการศึกษาประชากรในหมู่บ้านสอยดาว	31
6. แสดงระดับการศึกษาที่สำเร็จของประชากรในหมู่บ้านสอยดาว	31
7. แสดงฐานะการเงินที่รายได้ต่อปี ต่อครอบครัว	32
8. แสดงจำนวนผู้กู้โดยดำเนินการประกอบอาชีพหรือทำกิจกรรม	33
9. แสดงตำแหน่งและความรู้ความสามารถของคณะกรรมการ	33
10. แสดงรายชื่อผู้กู้, อาชีพและวงเงินที่ขอกู้	36
11. แสดงรายชื่อผู้ขอกู้ รอบที่ 2	38
12. วัดความเข้มแข็งของชุมชนหมู่บ้านสอยดาว	43

บทที่ 1

บทนำ

หลักการและเหตุผล

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 9 พ.ศ. 2545 – 2549 ภายใต้วิสัยทัศน์ในอีก 20 ปี ข้างหน้า ได้มีการกำหนดยุทธศาสตร์ และแนวทางการพัฒนาที่นำไปสู่การพัฒนาที่สมดุล มีคุณภาพ และยั่งยืนด้วยการเสริมสร้างรากฐานทางเศรษฐกิจและสังคมให้เข้มแข็ง เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของคนส่วนใหญ่ของประเทศให้อยู่ดีมีสุข รู้จักความประมาณอย่างมีเหตุผล และมีภูมิคุ้มกันที่ดี ควบคู่กับการพัฒนาที่มุ่งสู่คุณภาพในทุกด้าน โดยเฉพาะการเสริมสร้างคนให้มีความรู้ ภูมิปัญญา รู้เท่าทันโลก และการจัดให้มีระบบบริหารจัดการที่ดีในทุกระดับ

ด้วยหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต การจัดการและการประเมินโครงการจัดขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์มุ่งให้ผู้สำเร็จการศึกษามีความรู้ความสามารถในการบริหารจัดการ โครงการและประยุกต์ความรู้สู่ท้องถิ่น ได้อย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพสามารถทำการวิจัยติดตามประเมินโครงการ ตลอดจนสร้างจิตสำนึกในการมีส่วนร่วมแก้ปัญหาเพื่อพัฒนาท้องถิ่นให้เกิดความเข้มแข็ง โดยเปิดโอกาสให้ผู้เรียนฝึกปฏิบัติการในสาขาวิชาหรือเนื้อเรื่องที่สนใจ ประกอบกับขณะนั้นรัฐบาลมีนโยบายเรื่องกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง จึงใช้กระบวนการของการศึกษาหลักสูตรนี้เพื่อให้ทั้งตนเองได้อย่างยั่งยืน โดยเข้าไปช่วยเหลือส่งเสริมการพัฒนาและติดตามประเมินผล ตลอดจนวิจัยการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองให้ดำเนินการอย่างมีประสิทธิภาพ

หมู่บ้านสอยดาว ได้จัดตั้งกองทุนแล้วเสร็จเมื่อวันที่ 26 มิถุนายน พ.ศ. 2544 และได้รับการจัดสรรโอนเงินเข้ากองทุนจำนวน 1 ล้านบาท เมื่อวันที่ 31 สิงหาคม พ.ศ. 2544 เพื่อให้เกิดการบริหารจัดการกองทุนได้อย่างมีประสิทธิภาพ และมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับปัจจัยต่าง ๆ ที่ส่งผลกระทบและเป็นอุปสรรคต่อการดำเนินงานของกองทุนชุมชน พร้อมทั้งได้ตัวชี้วัดความเข้มแข็งของการบริหารจัดการพัฒนาเกี่ยวกับกองทุนของหมู่บ้านสอยดาว ได้บรรลุวัตถุประสงค์ ตามเจตนารมณ์ข้างต้นมาน้อยเพียงใด จึงมีการประเมินกองทุนหมู่บ้าน โดยทางรัฐบาลมีนโยบายเร่งด่วนจัดตั้งโครงการเพิ่มประสิทธิภาพและการบริหารจัดการกองทุนโดยส่งบัณฑิตเข้ามาประจำหมู่บ้านนั้น ๆ เข้ามาเก็บข้อมูลและเขียนเรียบเรียงรายงานในรูปการประเมิน เพื่อรู้ถึงความสำเร็จของแต่ละหมู่บ้าน และพัฒนาบ้าน ซึ่งเป็นการกระตุ้นเศรษฐกิจอีกทางหนึ่ง

วัตถุประสงค์ของโครงการบัณฑิตกองทุนหมู่บ้าน

1. เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ให้พึ่งตนเองได้อย่างยั่งยืน โดยกระบวนการของการศึกษابัณฑิต เพื่อเข้าไปช่วยเหลือส่งเสริมการพัฒนาและติดตามประเมินผลวิสัยนโยบายกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองให้ดำเนินการอย่างมีประสิทธิภาพ
2. เพื่อสร้างรายได้ สร้างโอกาสสำหรับบัณฑิตว่างงาน 74,881 คน โดยเฉพาะบัณฑิตในหมู่บ้านชนบท
3. เพื่อสร้างศักยภาพและยกระดับการศึกษาของบัณฑิตให้มีทักษะในการบริหารจัดการ ซึ่งเป็นการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์อีกทางหนึ่ง
4. เพื่อให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับนโยบายกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง รวมทั้งข้อมูลของหมู่บ้านและชุมชนเมืองที่เป็นระบบและมีประสิทธิภาพ

วัตถุประสงค์ของการประเมินโครงการ

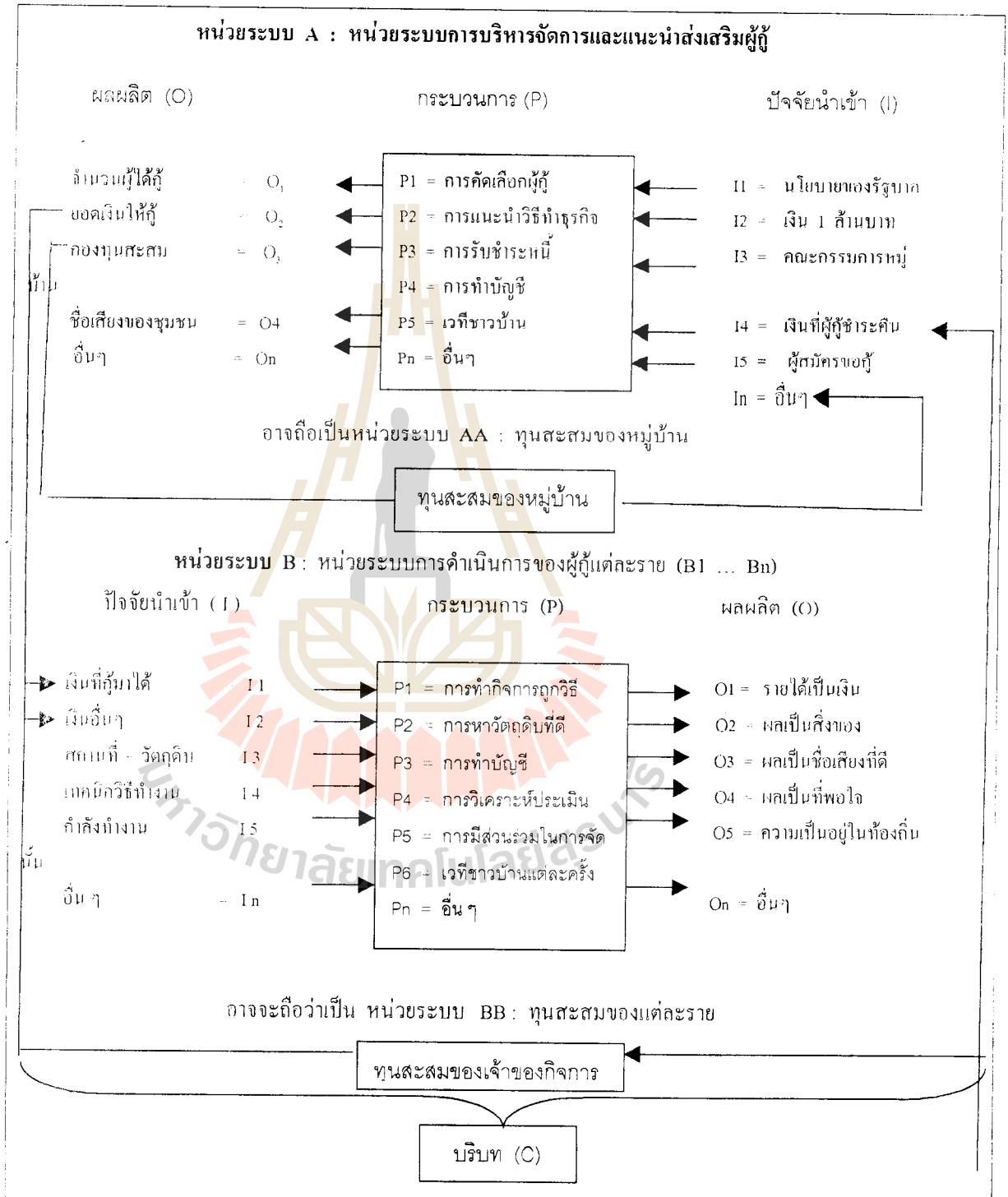
1. เพื่อทราบว่ากระบวนการดำเนินงาน ของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง บรรลุเป้าหมายมากน้อยเพียงใด
2. เพื่อทราบว่าปัจจัยด้านบวก และด้านลบ ที่ส่งเสริมกระบวนการบรรลุเป้าหมายดังกล่าวมีอะไรบ้าง
3. เพื่อให้ทราบกระบวนการสร้างเครือข่ายองค์กรเพื่อการเรียนรู้ซึ่งมีความเชื่อมโยงระหว่างกันภายในชุมชนท้องถิ่นระดับหมู่บ้าน ตำบลและระดับประเทศ
4. เพื่อให้ได้ตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชนในทัศนะของประชาชนพื้นที่เป้าหมาย และเพื่อทราบข้อมูลระดับความเข้มแข็งของชุมชนตามตัวชี้วัดทางกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

กรอบความคิดทฤษฎี

กรอบความคิดทฤษฎี ได้ยึดแนวและรูปแบบการการประเมิน Evaluation จะต้องกำหนดสิ่งที่ต้องการประเมิน กำหนดจุดประสงค์และกำหนดตัวชี้วัด เพื่อจะได้นำมาเป็นแนวทางในการวินิจฉัย ซึ่งแบบจำลองซิฟฟ์โมเดล จะประเมินในด้านต่าง ๆ ดังนี้

1. การประเมินบริบท Context Evaluation ซึ่งจะช่วยในการตัดสินใจเกี่ยวกับการวางแผนในการกำหนดวัตถุประสงค์
2. การประเมินปัจจัยนำเข้า Input Evaluation เป็นการตัดสินใจเกี่ยวกับโครงสร้างเพื่อกำหนดวัตถุประสงค์
3. การประเมินกระบวนการ Process Evaluation เป็นการตัดสินใจด้านการประยุกต์ใช้ ฝึกอบรมการดำเนินการของโครงการ

4. การประเมินผลผลิต Product/Output Evaluation จะช่วยในการตัดสินใจเพื่อ ตัดสินและดูผลสำเร็จของโครงการ

แผนรูปที่ 1 ระบบการทำงานของโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

แผนภูมิตีนี้แสดงภาพโดยรวมของการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านและผู้กู้ ซึ่งประกอบด้วย 2 ส่วน

ส่วนที่ 1 เป็นหน่วยระบบ A ได้แก่ หน่วยระบบการบริหารจัดการ และแนะนำส่งเสริมผู้กู้ โดยมีหน่วยระบบสะสมทุนเป็นหน่วยระบบพ่วง คือ หน่วยระบบ AA

ส่วนที่ 2 เป็นหน่วยระบบ B ได้แก่ หน่วยระบบการดำเนินกิจการของผู้กู้แต่ละราย โดยมีหน่วยระบบสะสมทุนเป็นหน่วยระบบพ่วง คือ หน่วยระบบ BB

สำหรับระบบ A มีปัจจัยนำเข้าได้แก่ I ตามรายการต่าง ๆ ดังปรากฏในแผนภูมิ มีกระบวนการทำงานได้แก่ P ตามรายการต่าง ๆ ดังปรากฏในแผนภูมิ และมีผลผลิต ได้แก่ O ตามรายการต่าง ๆ ดังปรากฏในแผนภูมิ

หน่วยระบบ B คล้ายกันกับหน่วยระบบ A คือ เป็นหน่วยระบบของผู้กู้แต่ละคน มีปัจจัยนำเข้าได้แก่ I ที่จะนำมาประกอบกิจการของผู้กู้แต่ละราย มี P คือ กระบวนการทำอาชีพตามรายการและมี O ได้แก่ ผลผลิตตามรายการ

ความเชื่อมโยงที่สำคัญของหน่วยระบบ A และ B คือ หน่วยระบบกองทุน เป็นผู้ให้เงินกู้แก่หน่วยระบบ B และอาจจะช่วยหาตลาดจำหน่ายสินค้าบางอย่าง ตลอดจนช่วยหาวิธีแนะนำดำเนินกิจการให้ได้ผลดี ส่วนหน่วยระบบ B เมื่อดำเนินกิจการได้ผลดี ส่งคืนเงินกู้พร้อมดอกเบี้ยให้กับหน่วยระบบ A

วิธีการดำเนินการ

การดำเนินการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองมีขั้นตอน ดังต่อไปนี้

ขั้นที่ 1 ศึกษาและทำความเข้าใจเกี่ยวกับเป้าหมายของกองทุนหมู่บ้านสอยดาว พร้อมทั้งสถานการณ์ ต่าง ๆ จากเอกสารกองทุนหมู่บ้าน

ขั้นที่ 2 ลงปฏิบัติงานในพื้นที่โดยการทำความรู้จักกับคณะกรรมการของกองทุนหมู่บ้านและสมาชิกภายในหมู่บ้านสอยดาว

ขั้นที่ 3 เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้

- โดยการจัดทำเป็นเอกสารจากส่วนราชการ ในข้อมูลทุติยภูมิ***
- โดยแบบสำรวจต่าง ๆ เช่น บร. 1 - 12
- โดยการสัมภาษณ์โดยตรงจากสมาชิกและคณะกรรมการกองทุน
- โดยการสังเกตและพิจารณา

*** ข้อมูลทุติยภูมิ คือ ข้อมูลที่เก็บรวบรวมมาจากเอกสารส่วนราชการ, เอกชน,

หนังสือพิมพ์, ระเบียบกองทุนหมู่บ้านสอยดาว

ขั้นที่ 4 ประมวลผลวิเคราะห์ข้อมูลตามประเด็นต่าง ๆ ที่ต้องการแล้วนำมาเรียบเรียงจัดกลางจนได้ประเด็นที่ชัดเจน

ผลที่คาดว่าจะได้รับจากการประเมินโครงการ

1. ได้ทราบและมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการดำเนินงานและกระบวนการจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง
2. ได้ทราบและมีความรู้ความเข้าใจถึงปัจจัยต่าง ๆ ที่เป็นอุปสรรคและสนับสนุนการดำเนินงานของกองทุน
3. ได้ตัวชี้วัด ความเข้มแข็งของการบริหารการพัฒนาเกี่ยวกับกองทุนหมู่บ้าน และแนวทางการวัดความสำเร็จในโครงการพัฒนาต่าง ๆ ระดับหมู่บ้านและชุมชน
4. ผู้ศึกษา ได้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการศึกษาที่มีระเบียบ และทราบกระบวนการองค์กรต่าง ๆ และเครือข่ายต่าง ๆ ของหมู่บ้าน

บทที่ 2

เอกสารที่เกี่ยวข้อง

จากหลักการและเหตุผล วัตถุประสงค์ กรอบความคิดทฤษฎี วิธีการดำเนินการและผลที่คาดว่าจะได้รับจากการประเมินโครงการข้างต้นดังกล่าว มีการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องที่ใช้ในการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองดังนี้

1. นโยบาย หลักการ วัตถุประสงค์และระเบียบกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง
2. ระเบียบต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง
  - 2.1 ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมือง แห่งชาติ พ.ศ. 2544
  - 2.2 ระเบียบคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ ว่าด้วยการจัดตั้งและบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544
  - 2.3 ระเบียบกองทุนหมู่บ้านสอยดาว
3. แบบฟอร์มต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับหมู่บ้านสอยดาว
  - 3.1 แบบติดตามสังเกตการณ์คัดเลือกกรรมการกองทุนหมู่บ้านสอยดาว
  - 3.2 แบบคำขอขึ้นทะเบียนและประเมินความพร้อมของกองทุนหมู่บ้านสอยดาว
4. หลักการประเมิน โครงการรูปแบบการประเมินแบบชีพพีโมเดล
5. การวิเคราะห์โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง
6. นโยบาย หลักการ วัตถุประสงค์และระเบียบกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง (ภาคผนวก ก)
  - 6.1 นโยบายกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง เป็นนโยบายเร่งด่วนของรัฐบาลซึ่งได้แถลงต่อรัฐสภาในการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งละ 1 ล้านบาท เพื่อเป็นแหล่งเงินทุนในการลงทุนสร้างอาชีพเสริมสร้างรายได้ ให้แก่ประชาชนในชุมชนและรัฐวิสาหกิจขนาดเล็กในครัวเรือนอีกทั้งให้ท้องถิ่นมีขีดความสามารถในการจัดระบบและการบริหารจัดการเงินกองทุนของตนเอง เพื่อสร้างศักยภาพในการสร้างความเข้มแข็งด้านสังคม และด้านเศรษฐกิจของประชาชนในหมู่บ้านและชุมชนเมืองสู่การพึ่งพาตนเองอย่างยั่งยืน อันเป็นการกระตุ้นเศรษฐกิจฐานรากของประเทศรวมทั้งเสริมสร้างภูมิคุ้มกันทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศในอนาคต

1.2 หลักการสำคัญของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

1. ความพร้อมของหมู่บ้านและชุมชนเมือง ทั้งความพร้อมของคนและครัวเรือนการควบคุมดูแลกันเองในหมู่บ้านและชุมชนเมือง ประสพการณ์ในการบริหารจัดการกองทุนทางสังคมของหมู่บ้านและชุมชนเมืองเช่น กลุ่มออมทรัพย์ กองทุนอาชีพ กองทุนสวัสดิการ ฯลฯ
  2. การบริหารจัดการกองทุนหมุนเวียนของหมู่บ้าน ทั้งในส่วนเงินอุดหนุนจากกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติกับกองทุนทางสังคมของชุมชน และกองทุนที่หน่วยงานราชการจัดตั้งขึ้นเพื่อให้กองทุนดังกล่าวมีการบริหารจัดการให้สอดคล้องและเกื้อกูลกัน
  3. ตามแนวทางในการปฏิรูประบบราชการแผ่นดิน ให้หมู่บ้านและชุมชนเมืองเป็นศูนย์กลางในการพัฒนา การพัฒนาเป็นของหมู่บ้านและชุมชนเมือง โดยส่วนราชการเป็นผู้สนับสนุนในด้านวิชาการและการจัดการกองทุน
  4. การติดตามและการประเมินผล โดยมีตัวชี้วัดประสิทธิภาพกองทุน ทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคมและการพึ่งพาตนเอง เพื่อความโปร่งใส มีประสิทธิภาพ
- ## 1.3 วัตถุประสงค์ในการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง มีดังนี้
1. เป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนในหมู่บ้านและชุมชนเมือง สำหรับการลงทุนเพื่อพัฒนาอาชีพสร้างงานสร้างรายได้หรือเพิ่มรายได้ การลดรายจ่าย การบรรเทาเหตุฉุกเฉินและจำเป็นเร่งด่วนและสำหรับการนำไปสู่การสร้างกองทุนสวัสดิการที่ดีแก่ประชาชนในหมู่บ้านหรือชุมชน
  2. ส่งเสริมและพัฒนาหมู่บ้านและชุมชนเมืองให้มีขีดความสามารถในการจัดระบบและการบริหารจัดการกองทุนของตนเอง
  3. เสริมสร้างกระบวนการพึ่งพาตนเองของหมู่บ้านและชุมชนเมือง ในด้านการเรียนรู้ การสร้างและการพัฒนาความคิดริเริ่มเพื่อการแก้ไขปัญหา และเสริมสร้างศักยภาพ ส่งเสริมเศรษฐกิจพอเพียงในหมู่บ้านและชุมชนเมือง
  4. กระตุ้นเศรษฐกิจในระดับรากฐานของประเทศ รวมทั้งเสริมสร้างภูมิคุ้มกันทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศในอนาคต
  5. เสริมสร้างศักยภาพและความเข้มแข็งทางด้านเศรษฐกิจและสังคมของประชาชนในหมู่บ้านหรือชุมชนเมือง
  6. เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ให้พึ่งตนเองได้อย่างยั่งยืน

2. ระเบียบต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง

2.1 ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544 (ภาคผนวก ก)

หมวด 1 คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ กล่าวถึง จำนวนกรรมการของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ วาระการดำรงตำแหน่งของกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ สาเหตุของการพ้นจากตำแหน่งของกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิที่นอกเหนือจากการพ้นตำแหน่งตามวาระ จำนวนองค์ประชุมของกรรมการอำนาจและหน้าที่ของคณะกรรมการได้ค่าเบี้ยประชุมและค่าตอบแทนของคณะกรรมการ

หมวด 2 สำนักงานคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ กล่าวถึง หน่วยงานที่สำนักงานคณะกรรมการฯ ตั้งกักอยู่ อำนาจและหน้าที่ของสำนักงานคณะกรรมการฯ

2.2 ระเบียบคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ ว่าด้วยการจัดตั้งและบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544 (ภาคผนวก ก)

หมวด 1 ข้อความทั่วไป กล่าวถึง ชื่อของระเบียบ วันประกาศบังคับใช้ของระเบียบ ความหมายของคำต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ผู้รักษาการณ้ตามระเบียบ

หมวด 2 กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ กล่าวถึง ปรัชญาหรือหลักการสำคัญของกองทุน วัตถุประสงค์ของกองทุน การจำแนกทรัพย์สินที่เป็นส่วนประกอบของกองทุน การโอนเงินฝากธนาคาร จากบัญชี “กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ” ของคณะกรรมการมาเข้าบัญชี “กองทุนหมู่บ้านหรือกองทุนชุมชนเมือง” ระยะเวลาการโอนเงิน ให้คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง เริ่มทำการบริหารจัดการและเบิกจ่ายเงินจากบัญชีกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง คณะกรรมการมีอำนาจระงับการจ่ายเงินให้กับคณะกรรมการกองทุนหรือให้ชดใช้ได้

หมวด 3 คณะอนุกรรมการสนับสนุนการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง กล่าวถึง จำนวนกรรมการของคณะอนุกรรมการสนับสนุน อำนาจหน้าที่ของคณะอนุกรรมการสนับสนุน

หมวด 4 คณะอนุกรรมการสนับสนุนการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองระดับจังหวัด กล่าวถึง จำนวนกรรมการของคณะอนุกรรมการสนับสนุน อำนาจหน้าที่ของคณะอนุกรรมการสนับสนุนระดับจังหวัด

หมวด 5 คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง กล่าวถึง จำนวนกรรมการของคณะกรรมการกองทุน คุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของกรรมการกองทุน อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการกองทุน วาระการดำรงตำแหน่งของกรรมการกองทุน สาเหตุของการพ้นจากตำแหน่งของ

กรรมการกองทุน ที่นอกเหนือจากการพ้นจากตำแหน่ง ตามวาระ วิธีการเลือกกรรมการกองทุน และตำแหน่งอื่น ๆ จำนวนองค์ประชุมของกรรมการกองทุน

หมวด 6 กองทุนและสมาชิกกองทุน กล่าวถึง การจำแนกทรัพย์สินของกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมือง ประเภท คุณสมบัติ และลักษณะต้องห้ามของสมาชิกกองทุน การกำหนดระเบียบของคณะกรรมการกองทุน การประชุมใหญ่สามัญประจำปีของผู้ถือหุ้น การประชุมวิสามัญของผู้ถือหุ้น จำนวนสมาชิก ที่ถือว่าองค์ประชุมการออกเสียงของสมาชิก

หมวด 7 การกู้ยืมเงินกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง กล่าวถึง การกู้ยืมเงินของสมาชิก การอนุมัติเงินกู้ ของคณะกรรมการ การบันทึกความเห็นในแบบคำขอกู้ยืมเงิน หลักประกันเงินกู้ของผู้กู้ การกำหนดระยะเวลาคืนเงินกู้ บทลงโทษแก่ผู้กู้กรณีถ้าผู้กู้ไม่ยอมชำระคืนเงินต้นพร้อมดอกเบี้ย บทลงโทษแก่ผู้กู้กรณีผู้กู้นำเงินไปใช้ผิดประเภท

หมวด 8 การทำบัญชีและการตรวจสอบ กล่าวถึงการทำบัญชีของกองทุน การจัดทำงบการเงินและการแต่งตั้งผู้ตรวจสอบบัญชีกองทุน การจัดสรรกำไรสุทธิเมื่อสิ้นปีงบประมาณ

หมวด 9 บทเฉพาะกาล กล่าวถึง การคัดเลือกคณะกรรมการกองทุน การคัดเลือกกรรมการกองทุนใหม่ การขอดำเนินการขึ้นทะเบียนจัดตั้งกองทุน การเปิดบัญชีเงินฝากออมทรัพย์ การประเมินผลการดำเนินการ

2.3 ระเบียบกองทุนหมู่บ้านสอยดาว (ภาคผนวก ข)

ระเบียบข้อบังคับคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านสอยดาวมีดังต่อไปนี้

1. ที่ตั้ง ที่ทำการกองทุนหมู่บ้านสอยดาว ตั้งอยู่ ณ. เลขที่ 11 หมู่ที่ 5 ตำบลจันทิ ก อำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา 30130
  2. วัตถุประสงค์ในการตั้งกองทุน
    - (1) เป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนให้กับสมาชิก
    - (2) เพื่อส่งเสริมการออมทรัพย์ด้วยวิธีการถือหุ้น การฝากเงินสัจจะ และเงินรับฝาก
    - (3) เพื่อให้บริการเงินกู้แก่สมาชิก
    - (4) เพื่อพัฒนาจิตใจสมาชิกให้เป็นคนดี มีคุณธรรม
    - (5) เพื่อเสริมสร้างความสามัคคีในชุมชน
    - (6) เพื่อเป็นการพัฒนาชุมชนในทุกด้าน ด้วยความร่วมมือจากประชาชน ในชุมชน
- แหล่งที่มาของกองทุน ประกอบด้วยเงินและทรัพย์สิน ดังนี้
- (1) เงินที่ได้รับจัดสรรจากรัฐบาล
  - (2) ดอกผลหรือผลประโยชน์ใด ๆ ที่เกิดขึ้นจากเงินกองทุน
  - (3) ค่าธรรมเนียมแรกเข้า

- (4) เงินฝากสัจจะและเงินรับฝาก
- (5) เงินค่าหุ้น
- (6) เงินหรือทรัพย์สินอื่น ๆ ที่กองทุนได้รับ โดยไม่มีเงื่อนไขผูกพัน หรือ ภาระติดพัน

อื่นใด

คุณสมบัติของสมาชิก

- (1) เป็นผู้ที่มีพำนัก หรือ พักอาศัยอยู่ในหมู่บ้านสอยดาว เป็นระยะเวลาไม่น้อยกว่า 6 เดือน ก่อนการจัดตั้งกองทุน
- (2) เป็นผู้ที่มีนิสัยอันดีงาม มีความรู้ ความเข้าใจ เห็นชอบด้วยหลักการของกองทุน และสนใจที่จะเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมของกองทุน
- (3) เป็นผู้พร้อมที่จะปฏิบัติตามระเบียบของกองทุน
- (4) เป็นผู้ที่คณะกรรมการกองทุน ได้มีมติเห็นชอบให้เข้าเป็นสมาชิก
- (5) อดทน เสียสละ และเห็นแก่ประโยชน์ของกองทุนเป็นสำคัญ
- (6) มีเงินฝากสัจจะ และถือหุ้นอย่างน้อยหนึ่งหุ้นแต่ต้องไม่เกินหนึ่งในห้าของจำนวนหุ้นทั้งหมดที่มีอยู่ในกองทุน

การสมัครเข้าเป็นสมาชิก มีขั้นตอนดังต่อไปนี้

- (1) ยื่นใบสมัครตามที่กองทุนกำหนด
- (2) เสียเงินค่าสมัคร/ค่าธรรมเนียม เป็นจำนวนเงิน 10 บาท
- (3) ประธานกรรมการกองทุนลงชื่อรับรอง หรือผู้ที่มีอำนาจจากการได้รับมอบอำนาจจากประธานกรรมการกองทุนมอบอำนาจให้รับรองแทน

การพ้นสภาพจากการเป็นสมาชิกของกองทุนหมู่บ้านสอยดาว เมื่อ

- (1) ตาย โดยทางกองทุนจะคืนเงินค่าหุ้นทั้งหมด
- (2) ลาออก โดยจะไม่คืนเงินให้แล้วแต่กรณีที่กรรมการจะพิจารณา
- (3) ต้องโทษ หรือล้มละลายหรือถูกจำคุก
- (4) ไม่ปฏิบัติตามข้อบังคับของกองทุน

แนวทางในการบริหารกองทุนในด้านการจัดสวัสดิการให้แก่ประชาชนในหมู่บ้านสอยดาว

3. แบบฟอร์มต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับหมู่บ้านสอยดาว (ภาคผนวก ค)

3.1 แบบติดตามสังเกตการณ์คัดเลือกคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน มีส่วนสำคัญในการประเมินความพร้อมของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองต่าง ๆ เนื่องจากกระบวนการเลือกคณะกรรมการกองทุน จะต้องเป็นไปตามข้อที่ 41 ของระเบียบคณะกรรมการว่าด้วยการจัดตั้งและบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544 คือ จะต้องมีการเวียนตามในสี่ของครัว

เรือนทั้งหมดเข้าร่วมประชุม การเลือกคณะกรรมการหมู่บ้านและชุมชนเมือง ให้เป็นไปตามมติที่ประชุม

สำหรับคุณสมบัติของคณะกรรมการกองทุน จะต้องเป็นตาม ข้อ 17 ของระเบียบคณะกรรมการว่าด้วย การจัดตั้งและบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ.2544 ดังนี้ คือ เป็นผู้มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านและอาศัยอยู่ในหมู่บ้านติดต่อกันเป็นระยะเวลาไม่น้อยกว่าสองปี ก่อนวันที่ได้รับคัดเลือกเป็นกรรมการกองทุน บรรรคุณดีภาวะโดยมีอายุยี่สิบปีบริบูรณ์ ปฏิบัติตนอยู่ในหลักศาสนา มีความรับผิดชอบ เสียสละ มีส่วนร่วมในกิจกรรมชุมชน ไม่ติดการพนัน ไม่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด และไม่มีประวัติเสียหายด้านการเงิน ตลอดจนยืนยันในการปกครองระบอบประชาธิปไตย ไม่เป็นบุคคลล้มละลาย คนไร้ความสามารถ หรือคนเสมือนไร้ความสามารถ ไม่เคยได้รับ

โทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาท ไม่เคยต้องคำพิพากษาถึงที่สุดว่ามีความผิดแต่รอการกำหนดโทษหรือรอการลงโทษในความรับผิดชอบตำแหน่งหน้าที่หรือความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สิน ยกเว้นความผิดฐานทำให้เสียทรัพย์สินและความผิดฐานบุกรุก ไม่เคยถูกให้ออก ปลดออก หรือไล่ออกจากราชการ องค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย หน่วยงานรัฐวิสาหกิจหรือเพราะเหตุทุจริตต่อหน้าที่หรือสร้างความเสียหายอย่างร้ายแรงแก่ทางราชการ องค์กร หรือหน่วยงานที่สังกัด ไม่เป็นผู้ไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งที่เสียสิทธิตามมาตรา 68 วรรคสอง ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 ไม่เป็นผู้ที่เคยพ้นจากตำแหน่งคณะกรรมการกองทุนตามข้อ 20(3) และ(4)

3.2 . แบบคำขอขึ้นทะเบียนและประเมินความพร้อมของกองทุนหมู่บ้านสอยดาว (ภาคผนวก ง)

การขอขึ้นทะเบียนและประเมินความพร้อมของกองทุนหมู่บ้านนั้นมีวัตถุประสงค์ เพื่อให้คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองได้ประเมินความพร้อมในด้านต่าง ๆ ของหมู่บ้านตามสภาพความเป็นจริง สำหรับหมู่บ้านจะต้องมีความพร้อมในด้านต่าง ๆ ดังนี้

1) มีระเบียบข้อบังคับสำหรับการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้าน ซึ่งภายในเล่มจะต้องมีเรื่องที่กำหนดให้ดังต่อไปนี้

- ข้อบังคับเกี่ยวกับสมาชิก
- ข้อบังคับเกี่ยวกับการรับเงิน
- ข้อบังคับเกี่ยวกับการกู้ยืมเงิน และชำระคืนเงินกู้
- ข้อบังคับเกี่ยวกับการจัดทำบัญชีของกองทุน
- ข้อบังคับเกี่ยวกับการจัดสรรกำไรสุทธิ
- ข้อบังคับเกี่ยวกับการขอกู้ยืมเงิน

- ข้อบังคับเกี่ยวกับการประชุมคณะกรรมการและการประชุมใหญ่สมาชิก
- 2) มีคณะกรรมการครบตามที่ระเบียบคณะกรรมการกองทุนกำหนด
- 3) วิธีการในการบริหารเงินกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง
- 4) มีสมาชิกกองทุนตามที่ระเบียบคณะกรรมการกองทุนกำหนด
- 5) มีการเปิดบัญชีเงินฝากธนาคารออมสิน
- 6) มีอัตราดอกเบี้ยของเงินกู้
- 7) หลักเกณฑ์ในการพิจารณาเงินกู้
- 8) วิธีในการควบคุมและติดตามใช้เงินกู้
- 9) วิธีการป้องกันความเสี่ยงให้กู้
- 10) วิธีการแก้ไขปัญหาในกรณีที่สมาชิกไม่ชำระเงินคืน

4. หลักการประเมินโครงการรูปแบบการประเมินแบบชิพพ์โมเดล

แนวคิดและรูปแบบการประเมินของ สตีฟเฟิลบีม (Stufflebeam's CIPP Model)

กล่าวว่า “ การประเมิน เป็นกระบวนการของการระบุ หรือกำหนดข้อมูลที่ต้องการ รวมทั้งการดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล และนำข้อมูลมาวิเคราะห์และสังเคราะห์ให้เกิดสารสนเทศที่มีประโยชน์เพื่อนำเสนอสำหรับใช้เป็นทางเลือกในการตัดสินใจ” โดยมีแนวความคิดพื้นฐาน คือ

- การดำเนินกิจกรรมของโครงการ
- การตัดสินใจ
- การประเมินโครงการ

ซึ่งได้จำแนกขั้นตอนของการประเมินเป็น 3 ขั้นตอนดังนี้

- กำหนดหรือระบุข้อมูลที่ต้องการ
- การเก็บรวบรวมข้อมูล
- วิเคราะห์และจัดการสารสนเทศ เพื่อนำสู่ผู้บริหาร

ดังตัวอย่างเช่น จำเนียร สุขหลายและคณะได้สรุป “รูปแบบการประเมินแบบ ชิพพ์โมเดล” ในหนังสือรวบรวบความทางการประเมินโครงการ (สมหวัง พิธิยานุวัฒน์, (บรรณาธิการ 2544:221-234))

5. การวิเคราะห์โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

โครงการเพื่อประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองเป็นโครงการที่น่าสนใจและควรสนับสนุนเนื่องจากเป็นโครงการที่มีวัตถุประสงค์เพื่อช่วยเหลือบัณฑิตที่ว่างงานก่อนให้เกิดขึ้นได้ พร้อมทั้งเป็นการกระตุ้นเศรษฐกิจทั้งระบบทั่วประเทศ อีกทั้งโครงการดังกล่าวมีประโยชน์ต่อทางรัฐบาล เนื่องจากหลักสูตรของโครงการเน้นที่การส่งบัณฑิตลงไปปฏิบัติงาน

จริงในพื้นที่หมู่บ้านและชุมชนเมือง ซึ่งทางรัฐบาลจะได้ข้อมูลจากรายงานผลความก้าวหน้าของนโยบายกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองเป็นระยะ ๆ อย่างต่อเนื่องและเป็นจริง อีกส่วนหนึ่งทางกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองต่าง ๆ จะได้รับคำแนะนำและความช่วยเหลือต่าง ๆ ในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนจากบัณฑิตของโครงการ

โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองเป็นโครงการที่เอื้อประโยชน์แก่ 3 ฝ่าย คือ

1. ฝ่ายรัฐบาล เป็นไปตามนโยบายแก้ไขความยากจน
2. กองทุนหมู่บ้าน ชาวบ้านมีเงินกองทุนหมู่บ้านละ 1 ล้านบาท
3. ฝ่ายบัณฑิต ที่ว่างงานได้มีงานทำช่วงระยะเวลาหนึ่ง

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการประเมินโครงการ

การประเมินโครงการ เป็นการศึกษาคือความเป็นไปได้ของโครงการ โดยพิจารณาจากองค์ประกอบของโครงการ และวิธีการดำเนินการ เพื่อให้สอดคล้องกับ แผนงานหลักของโครงการ เพื่อใช้ประกอบการพิจารณาปรับปรุง แก้ไข โดยการทำ การตัดสินใจ ในการเลือก โครงการไปดำเนินการต่อไป

การประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านสอยดาว ใช้รูปแบบการประเมิน ที่สตีฟเฟิลบีม ได้ให้ความหมายของการประเมินว่า “เป็นกระบวนการของการวิเคราะห์เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลที่เป็นประโยชน์ในการตัดสินใจ ในทางเลือกต่าง ๆ ที่มีอยู่ ซึ่งแบบจำลอง CIPP จะประเมินในด้านต่าง ๆ ดังนี้

1. รูปแบบการประเมิน

1.1 การประเมินสภาพแวดล้อม เป็นการประเมินสภาพแวดล้อม รูปแบบพื้นฐานของการประเมินโดยทั่ว ๆ

1.2 การประเมินปัจจัยนำเข้า เป็นการจัดหาข้อมูล เพื่อช่วยในการตัดสินใจ ความเหมาะสมของแผนงานต่าง ๆ ที่จัดขึ้น โดยดูว่า ข้อมูลนั้น ๆ จะมีส่วนให้บรรลุจุดมุ่งหมายของโครงการ

1.3 การประเมินกระบวนการ เป็นการประเมินกระบวนการ บริหารจัดการกองทุนระดับหมู่บ้านและผู้เกี่ยวข้อง

1.4 การประเมินผลผลิต เป็นการประเมินผลผลิตที่เกิดขึ้นจากการบริหารจัดการกองทุนระดับหมู่บ้านและผู้เกี่ยวข้อง

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การประเมินโครงการประกอบด้วยระเบียบวิธีการขั้นตอนต่าง ๆ มากมาย กระบวนการแต่ละขั้นมีความสำคัญต่อการประเมินทั้งสิ้น เรื่องที่สำคัญในส่วนที่เกี่ยวกับแบบแผน คือ การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ประชากรและกลุ่มตัวอย่างคืออะไร ทำไมจะต้องมีการกำหนดประชากรก่อนการประเมิน กลุ่มตัวอย่างมีความสำคัญและจำเป็นอย่างไร คำถามต่างๆเหล่านี้ผู้ประเมินจะต้องทำความเข้าใจก่อนทำการประเมิน

ความหมายและประเภทของประชากร

ประชากร (Population) หมายถึง กลุ่มทั้งหมดของสิ่งของที่ต้องการศึกษาวิจัย ซึ่ง

อาจเป็นบุคคล กลุ่มคน องค์กร หน่วยการปกครอง เช่น จังหวัด อำเภอ เป็นต้น หรือ อาจเป็นสิ่งมีชีวิต หรือเป็นสิ่งไม่มีชีวิต เช่น วัตถุ หิน แร่ธาตุต่างๆ ก็ได้ ซึ่งมีลักษณะที่มองเห็นและรับรู้ได้

การกำหนดขอบเขตของประชากร ย่อมขึ้นอยู่กับขอบเขตของวัตถุประสงค์ การประเมินโครงการและประโยชน์ที่จะนำผลการประเมินไปใช้ เช่นในที่นี้ขอบเขตการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านสอยดาว ประชากรที่ใช้ในการประเมินจะอยู่ในพื้นที่หมู่บ้านสอยดาว อ.ปากช่อง จ.หวัดนครราชสีมา และจะต้องกำหนดหน่วยการวิเคราะห์ (Unit of Analysis) เช่น ประชากรที่ต้องการศึกษาเป็นบุคคล หน่วยการวิเคราะห์จะต้องเป็นบุคคล ถ้าประชากรของการศึกษาเป็นหน่วยงาน หน่วยวิเคราะห์จะต้องเป็นองค์กรหรือหน่วยงาน โดยใช้วิธีการสุ่มเลือกกลุ่มตัวอย่างงานต่างๆ มาศึกษา แม้ว่าบางครั้งอาจจะต้องไปเก็บข้อมูลจากบุคลากรของหน่วยงานที่ได้ถูกเลือกมาเป็นกลุ่มตัวอย่างก็ตาม ดังนั้นการกำหนดหน่วยการวิเคราะห์จำเป็นอย่างมากที่ต้องให้ความสำคัญและผู้ประเมินได้กำหนดหน่วยการวิเคราะห์ในการประเมินครั้งนี้ ไว้ดังนี้

ความหมายของกลุ่มตัวอย่างและวิธีเลือกกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่าง (Sample or Sampling Group) หมายถึง กลุ่มที่ถูกเลือกจากประชากรขึ้นมาเป็นตัวอย่างเพื่อใช้เป็นตัวแทนของประชากรในการศึกษา ดังนั้นกลุ่มตัวอย่าง คือ ตัวแทนของประชากรที่นำมาใช้ในการศึกษา ผลการศึกษาที่ได้จากกลุ่มตัวอย่างย่อมเป็นผลการศึกษาจากประชากรด้วยเช่นกัน กลุ่มตัวอย่างต้องมีองค์ประกอบสำคัญ 2 ประการคือ

1. วิธีการสุ่มตัวอย่างจากประชากร
    - ผู้ถูก
    - ผู้ให้
  2. ขนาดกลุ่มตัวอย่างต้องเป็นตัวแทนที่ดีของประชากร
- วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

การเลือกกลุ่มตัวอย่างจากประชากร เพื่อใช้เป็นตัวแทนที่ดีของประชากรสำหรับในหมู่บ้านสอยดาว ผู้จัดทำสารนิพนธ์ ได้ใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยแบ่งเป็นกลุ่ม เช่น กลุ่มหน้าตลาดหมู่บ้าน กลุ่มหลังวัด กลุ่มหลังโรงเรียน กลุ่มบนเขา

3. ตัวแปรและตัวชี้วัดที่ใช้ในการประเมินโครงการ

3.1. การกำหนดตัวชี้วัดในการประเมินโครงการประกอบด้วย

- ตัวชี้วัดของหน่วยระบบการบริหารจัดการและแนะนำส่งเสริมผู้
 กู้ (หน่วยระบบ A) ได้แก่

- 1) ตัวชี้วัดบริบท (Context Indicator)
- 2) ตัวชี้วัดปัจจัยนำเข้า (Input Indicator)

3) ตัวชี้วัดกระบวนการ (Process Indicator)

4) ตัวชี้วัดผลผลิต (Product Indicator)

- ตัวชี้วัดของหน่วยระบบการดำเนินงานของผู้ดูแลแต่ละราย (หน่วยระบบ B)

ได้แก่

1) ตัวชี้วัดบริบท (Context Indicator)

2) ตัวชี้วัดปัจจัยนำเข้า (Input Indicator)

3) ตัวชี้วัดกระบวนการ (Process Indicator)

4) ตัวชี้วัดผลผลิต (Product Indicator)

แหล่งข้อมูลและวิธีการเก็บข้อมูล ของหน่วยระบบ A และหน่วยระบบ B ใช้วิธีการเก็บข้อมูล ดังนี้

1) การสัมภาษณ์โดยใช้แบบ บร. ต่าง ๆ

2) การจัดประชุมเวทีชาวบ้าน

3) การสังเกต

4) การจัดประชุมประจำตำบล

ขั้นตอนการเก็บข้อมูล

1) กำหนดข้อมูล และตัวชี้วัดว่ามีอะไรบ้าง เป็นข้อมูลที่อยู่ในลักษณะใดระดับของข้อมูลใด และจะใช้อะไรเป็นตัวชี้วัดจึงจะสอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงอย่างแท้จริง

2) กำหนดแหล่งข้อมูล เป็นขั้นตอนของการพิจารณาแหล่งข้อมูลหรือผู้ให้ข้อมูลอยู่ที่ไหน พร้อมกับกำหนดขอบเขตของข้อมูลที่จะมีข้อมูลที่ต้องการอย่างครบถ้วนและสอดคล้องกับความต้องการ

3) เลือกกลุ่มตัวอย่าง

4) เลือกวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังที่กล่าวมาในข้อ 5.2

5) สร้างและพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บ รวบรวมข้อมูลเพื่อที่จะได้เครื่องมือที่มีคุณภาพที่สามารถนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูลได้อย่างถูกต้องครบถ้วน และเชื่อถือได้

6) การเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลในสถานการณ์จริง ซึ่งก่อนจะออกเก็บข้อมูลจะต้องมีการวางแผนและเตรียมการวิธีการดำเนินการเพื่อที่จะได้มีการเก็บรวบรวมข้อมูลได้อย่างครบถ้วน

ตัวชี้วัดบริบทและตัวแปรที่ศึกษา

ตัวชี้วัดบริบทหมายถึง ตัวชี้วัดสภาพแวดล้อม ของหน่วยระบบ A เป็นสำคัญ

3.1 ตัวชี้วัดบริบทสำหรับกองทุนหมู่บ้าน แบ่งเป็นสองระดับ

1. ตัวชี้วัดบริบทระดับประเทศประกอบด้วยตัวแปรดังต่อไปนี้
  - ฐานะทางเศรษฐกิจของประเทศ
  - นโยบายการพัฒนาอุตสาหกรรมขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs)
  - ความเดือดร้อนการเป็นหนี้สินของประชาชน
2. ตัวชี้วัดบริบทด้านท้องถิ่น เช่นสภาพภูมิศาสตร์ของหมู่บ้าน สภาพป่า และหนองน้ำ สภาพที่ดินทำกินของชาวบ้านในหมู่บ้าน เป็นต้น ตัวชี้วัดบริบทระดับท้องถิ่น หรือตัวชี้วัดบริบทภายในท้องถิ่นประกอบไปด้วยตัวแปรตาม ดังต่อไปนี้

- ประวัติความเป็นมาของหมู่บ้าน
- สภาพปัจจุบัน
- ด้านเศรษฐกิจทั้งหมู่บ้าน
- ด้านประเพณี
- ด้านการศึกษา
- การมีที่ทำกิน ระดับฐานะทางการเงิน

4. ตัวชี้วัดการประเมินโครงการโดยภาพรวมและตัวแปรที่ศึกษา

โครงการเงินทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองโดยสภาพรวมตามแนวคิดเชิงระบบ ประกอบไปด้วย 2 หน่วยระบบ ดังนี้

1. หน่วยระบบ A หน่วยระบบการบริหารและแนะนำส่งเสริมผู้กู้
2. หน่วยระบบ B หน่วยระบบการดำเนินกิจการของผู้กู้แต่ละราย

ดังนั้นในการกำหนดตัวชี้วัดเพื่อที่จะประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองจึงเป็นไปตามกรอบความคิดของหน่วยระบบ A และ B ซึ่งได้รายการตัวชี้วัดดังนี้

ตัวชี้วัดของหน่วยระบบ A

หน่วยระบบ A คือหน่วยระบบการบริหารจัดการและแนะนำส่งเสริมผู้กู้ ประกอบไปด้วยตัวชี้วัดจำนวน 4 หมวดคือ

1. ตัวชี้วัดบริบท (Context indicator) สำหรับตัวชี้วัดบริบทของหน่วยระบบ A นี้ก็คือ
2. ตัวชี้วัดปัจจัยนำเข้าของหน่วยระบบ A ประกอบไปด้วยตัวแปรดังนี้
  - 2.1 นโยบายของรัฐบาลด้านการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น
  - 2.2 กองทุน 1 ล้านบาท
  - 2.3 คณะกรรมการหมู่บ้าน
  - 2.4 เงินที่ผู้กู้ชำระคืน

ฐานะทางเศรษฐกิจของประเทศ

นโยบายการพัฒนาอุตสาหกรรมขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs)

ความเดือดร้อนการเป็นหนี้สินของประชาชน

1.2 ตัวชี้วัดบริบทด้านท้องถิ่น ดังต่อไปนี้

- ประวัติความเป็นมาของหมู่บ้าน
- สภาพปัจจุบัน
- ด้านเศรษฐกิจทั้งหมู่บ้าน
- ด้านประเพณี
- ด้านการศึกษา
- การมีที่ทำกิน ระดับฐานะทางการเงิน

1.3 ตัวชี้วัดบริบทเฉพาะตัว ความรู้ความสามารถของผู้กู้และครอบครัว

- ทักษะสินของผู้กู้และเครือญาติ
- หนี้สินธนาคารของผู้กู้
- อาชีพหลักของผู้กู้
- รายได้ของครอบครัว
- ประสบการณ์ในการดำเนินกิจการ

2. ตัวชี้วัดปัจจัยนำเข้าของหน่วยงานระบบ B ประกอบไปด้วยตัวแปรดังต่อไปนี้

1.1 เงินที่กู้มาได้

1.2 เงินอื่น ๆ

1.3 สถานที่และวัตถุดิบ

1.4 เทคนิควิธีทำงาน

1.5 กำลังทำงาน

3. ตัวชี้วัดกระบวนการของหน่วยระบบ B ประกอบไปด้วยตัวแปรดังนี้

1.1 การทำกิจการถูกวิธี

1.2 การหาตลาดที่ดี

1.3 เทคนิควิธีทำงาน

1.4 การทำบัญชี

1.5 การวิเคราะห์ประเมิน

2. ตัวชี้วัดผลผลิตของหน่วยระบบ B แบ่งออกเป็น 3 ด้านดังนี้

1.2 ผลโดยตรง ได้แก่ (Immediate Result)

- 1) รายได้เป็นเงิน
- 2) ผู้ที่ได้ขยายกิจการ
- 1.2 ผลกระทบโดยตรง (Direct Impact)
  - 3) ผู้ที่ได้ขยายกิจการ
  - 4) ผู้ที่มีชื่อเสียงในการประกอบกิจการนี้สำเร็จ
- 1.3 ผลกระทบทางอ้อม (Indirect Impact) ได้แก่
  - 5) ผู้ที่มีการพึ่งตนเอง
  - 6) การกลับคืนถิ่นของประชากร
  - 7) ผู้ที่มีชื่อเสียงในการประกอบกิจการนี้สำเร็จ

5. เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินโครงการ

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลเกี่ยวกับการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้าน ได้แก่แบบรายงานต่าง ๆ (บร.) และแบบเก็บข้อมูลอื่น ๆ เพิ่มเติม เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้าน มีดังนี้

1. แบบรายงาน บร.1 แบบเก็บข้อมูลบริบทชุมชนหมู่บ้าน
2. แบบรายงาน บร.2 แบบเก็บข้อมูลตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชน
3. แบบรายงาน บร.3 แบบรายงานความรู้ ความเข้าใจ ทักษะคนที่มติดอกทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง
4. แบบรายงาน บร.4 แบบรายงานการปฏิบัติงานรายเดือน
5. แบบรายงาน บร.5 แบบรายงานผลการจัดเวทีบริหารจัดการกองทุนและชุมชนเมือง
6. แบบรายงาน บร.6 แบบรายงานผลการจัดเวทีกลุ่มผู้กู้เงินจากกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง
7. แบบรายงาน บร.7 แบบรายงานผลการสัมภาษณ์เพื่อค้นหาตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชนในทัศนะของประชาชน
8. แบบรายงาน บร.8 โครงการเศรษฐกิจชุมชนหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์
9. แบบรายงาน บร.9 แบบบันทึกการสัมภาษณ์
10. แบบรายงาน บร.10 แบบสรุปบทเรียนชุมชนหมู่บ้าน
11. แบบรายงาน บร.11 แบบศึกษาเจาะลึกรายกรณี
12. แบบรายงาน บร.12 การวิเคราะห์จัดทำแผนแม่บทชุมชน

6. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลที่เป็นข้อเท็จจริงที่ได้จากกลุ่มเป้าหมายหรือเอกสารหลักฐานที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาใช้ตอบคำถามในประเด็นที่ต้องการประเมินนั้นก็มีแหล่งข้อมูล ประเภทของข้อมูล และขั้นตอนในการเก็บรวบรวมข้อมูล

แหล่งข้อมูล

1. แหล่งข้อมูลปฐมภูมิ สอดถามโดยการสัมภาษณ์ (Primary Data Source) เป็นแหล่งข้อมูลที่สามารถเก็บรวบรวมข้อมูล ได้โดยตรงจากกลุ่มเป้าหมายด้วยตนเอง ได้มาจากแบบ บร. 1 - บร 12
2. แหล่งข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data Source) เป็นแหล่งข้อมูลที่ได้เลือกใช้ข้อมูลที่มีผู้เก็บรวบรวมและสรุปผลไว้แล้วนั้นก็คือ จปฐ. กชช. 2 ค.

ประเภทของข้อมูล

โดยในการเก็บรวบรวมข้อมูลนี้ก็ต้องเก็บแยกตามประเภทของข้อมูลดังนี้

1. ข้อมูลเชิงปริมาณ (Quantitative Data) เป็นข้อมูล que เก็บรวบรวมได้เป็นตัวเลขอย่างชัดเจน เป็นข้อมูลที่สามารถนำมาวิเคราะห์ข้อมูลที่สามารถนำมาวิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีทางสถิติ เช่น รายได้ของชาวบ้าน จำนวนสมาชิกในหมู่บ้าน
2. ข้อมูลเชิงคุณภาพ (Qualitative Data) เป็นข้อมูล que เก็บรวบรวมได้จากการบรรยายลักษณะที่เกี่ยวกับความคิดเห็น ทักษะคิด ซึ่งมีวิเคราะห์ข้อมูลที่แตกต่างกันจากข้อมูลเชิงปริมาณ

ขั้นตอนการเก็บข้อมูล

เริ่มทำการเก็บรวบรวมข้อมูล ตามปฏิทินปฏิบัติการ ของนักศึกษาในคู่มือนักศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตร การจัดการและประเมิน โครงการ ดังนี้

1. ทำการเก็บข้อมูลบริบทหมู่บ้าน โดยการสัมภาษณ์และศึกษาจากเอกสาร จากหน่วยงานราชการ เช่น จปฐ กชช 2 ค.
2. ทำการสัมภาษณ์คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและประชาชน ในหมู่บ้านในเรื่องความเข้าใจในทัศนคติที่เกี่ยวกับกองทุนหมู่บ้านและชุมชน ตามแบบ บร.3
3. ทำการเก็บข้อมูลตัวชี้วัดความเข้มแข็งของหมู่บ้านสอยดาว โดยการสอบถามและสัมภาษณ์ตามแบบ บร. 2 ในครั้งที่ 1
4. ทำการสังเกตการจัดเวทีวิเคราะห์แผนแม่บทหมู่บ้านสอยดาว ด้วยกระบวนการ AIC ตามแบบ บร.12
5. ทำการสัมภาษณ์ในเรื่องเกี่ยวกับกระบวนการ ได้มาซึ่งคณะกรรมการกองทุน

หมู่บ้านสอยดาว และการจัดทำระเบียบกองทุน ตามแบบ บร.9 โดยการสุ่มตัวอย่าง 50% ของจำนวนครัวเรือนในหมู่บ้าน

6. ทำการสัมภาษณ์และสังเกตผู้กู้เงินกองทุนหมู่บ้านในเรื่องการดำเนินการตามโครงการเงินกู้ระยะ ๆ ตามแบบ บร. 4 และ บร. 11
7. ทำการสังเกตการจัดเวทีวิเคราะห์แผนแม่บทตำบลจันทน์ทีก ด้วยกระบวนการ AIC ตามแบบ บร. 12
8. ทำการสังเกตและจัดกลุ่มเสวนาสมาชิกผู้กู้เงิน กลุ่มผู้เลี้ยงโคนมเพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลกัน ตามแบบ บร. 6
9. ทำการสังเกตการจัดทำบัญชีของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านสอยดาว ตามแบบ บร. 9
10. ทำการสัมภาษณ์เกี่ยวกับทัศนคติต่อการติดตามประเมินโครงการโดยกลุ่มตัวอย่าง 50% ของจำนวนครัวเรือน ตามแบบ บร.9
11. ทำการสัมภาษณ์ในเรื่องเกี่ยวกับความคิดเห็นและทัศนคติต่อกองทุนหมู่บ้านสอยดาว ตามแบบ บร.9
12. ทำการเก็บข้อมูลตัวชี้วัดความเข้มแข็งของหมู่บ้านสอยดาว โดยการสอบถามและการสัมภาษณ์ ตามแบบ บร. 2 ในครั้งที่ 2

7. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล Analysis of Data เป็นกระบวนการนำข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้มาจัดทำให้เป็นระบบ ระเบียบเพื่อสะดวกรวดเร็ว และง่ายต่อการทำความเข้าใจ แปลความ และสรุปความ โดยเริ่มตั้งแต่ขั้นตอนของการตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล การจำแนกประเภทของข้อมูล แล้วนำมาดำเนินการวิเคราะห์ โดยการใช่วิธีการที่เหมาะสมกับจุดประสงค์ของระดับข้อมูล

ประเภทของการวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ เป็นการวิเคราะห์ที่อยู่ในลักษณะของตัวเลข
2. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ เป็นกระบวนการวิเคราะห์ข้อมูลที่อยู่ในลักษณะของข้อความที่เขียนบรรยายความคิดเห็น แล้วสรุปผลโดยการประมวลความคิดเห็นเป็นข้อความที่จะนำไปใช้อธิบายในประเด็นที่ต้องการ

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ

สถิติที่ผู้จัดทำสารนิพนธ์ได้นำมาใช้ ได้แก่

2. การแจกแจงความถี่ (Frequency) เป็นสถิติที่แสดงจำนวนในลักษณะของความถี่ของข้อมูลที่เกิดขึ้นในแต่ละสถานการณ์ เช่น ข้อมูลเพศ ข้อมูลรชนต์ ข้อมูลการศึกษา

3. ค่าร้อยละ (Percentage) เป็นค่าที่สถิติพื้นฐานนำมาเปรียบเทียบกัน ที่แสดงว่า กลุ่มเป้าหมายคิดเป็นเท่าไร โดยอาศัยฐานข้อมูลที่มีฐานเท่ากับ 100 หน่วย เช่น ข้อมูลตามแบบเก็บข้อมูล ตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชน (บร.2) มีสูตรการคิดคำนวณ ดังนี้

$$\text{ค่าร้อยละ} = \frac{\text{จำนวนกลุ่มเป้าหมาย}}{\text{จำนวนข้อมูลทั้งหมด}} \times 100$$

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ

เป็นกระบวนการวิเคราะห์ข้อมูลที่อยู่ในลักษณะของข้อความที่เขียนบรรยายเกี่ยวกับความรู้ ความเข้าใจ หรือความคิดเห็นในประเด็นที่กำหนดอย่างลึกซึ้ง เป็นข้อความที่ได้จากแบบสอบถาม การสัมภาษณ์ การสังเกต โดยการนำข้อมูลมาดำเนินการตามขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ

ขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ

1. กำหนดนิยามอย่างกว้าง ๆ สำหรับปรากฏการณ์ที่มุ่งอธิบาย
2. ระบบข้อมูลสมมุติฐานนำทางที่ใช้ในการอธิบายปรากฏการณ์เบื้องต้น
3. เปรียบเทียบปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นกับข้อมูลเชิงประจักษ์ของปรากฏการณ์ที่ใกล้เคียงและมีคำอธิบายอยู่แล้ว
4. ถ้าสมมุติฐานไม่สอดคล้องกับข้อมูลในการวิเคราะห์อาจจะต้องมีการปรับเปลี่ยนข้อสมมุติฐานได้
5. ถ้าพบปรากฏการณ์ที่ขัดแย้งกันหลังการวิเคราะห์จะต้องมีการปรับเปลี่ยนข้อสมมุติฐานใหม่
6. กระบวนการในขั้นตอนที่ 5 ควรมีการดำเนินการอย่างต่อเนื่องจนกระทั่งได้ข้อสรุปของปรากฏการณ์ โดยไม่มีข้อขัดแย้ง

บทที่ 4

ผลการติดตามการประเมินโครงการ

การวิจัยนี้ ได้ใช้หลักการประเมินตามสภาพความเป็นจริง ซึ่งผลการติดตามประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง โดยมีรายละเอียดของขั้นตอนในการติดตามการประเมิน 3 ขั้นตอน ดังนี้

1. ผลการประเมินบริบท
2. ผลการประเมินโครงการโดยภาพรวม
3. ผลการประเมินเทคนิควิธีทำธุรกิจของผู้กู้

ผลการประเมินบริบท

1. บริบทระดับประเทศ

ฐานะทางเศรษฐกิจของประเทศ

ความยากจนนั้น เป็นปัญหาที่ยืดเยื้อและเรื้อรังมานาน ทางภาครัฐก็พยายามที่จะแก้ไขปัญหาตลอด โดยจะเห็นได้ว่าสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ กำหนดเรื่องการลด ความยากจนเป็นเป้าหมายสำคัญของแผนพัฒนาประเทศ นอกจากนี้เมื่อประเทศไทย ประสบกับวิกฤติเศรษฐกิจ ส่งผลให้ปัญหาดังกล่าวยิ่งทวีความรุนแรงมากขึ้น ส่วนราชการ เริ่มทบทวนถึงการแก้ไขปัญหา จนกระทั่ง พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว พระราชทาน พระราชดำรัส เรื่อง “เศรษฐกิจพอเพียง” เมื่อวันที่ 4 ธันวาคม 2540 ซึ่งภาครัฐได้น้อมนำกระแสพระราชดำริมาเป็นแนวทางกำหนดเป็นปรัชญานำทางในแผนพัฒนาประเทศ ฉบับที่ 9 และรัฐบาลมีมติจัดสรรงบประมาณ เพื่อดำเนินโครงการเศรษฐกิจชุมชนพึ่งตนเอง ขณะเดียวกัน ตั้งแต่วันที่ 25 กรกฎาคม 2544 เป็นต้นมา รัฐบาลได้ทยอยจัดสรรเงินกองทุน 1 ล้านบาท แก่หมู่บ้าน เพื่อเป็นแหล่งเงินทุน สร้างงาน สร้างรายได้ แก่หมู่บ้านและชุมชนเมือง ถ้าทั้ง 70,000 กว่าหมู่บ้าน มีฐานะความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น ชาวบ้านย่อมมีอำนาจซื้อเพิ่ม เศรษฐกิจข้างบนก็จะเจริญและมั่นคง ทิศทางการพัฒนา คือ สนับสนุนให้ชุมชนเข้มแข็ง พลังชุมชนจะเป็นพลังแผ่นดินที่ทำให้ประเทศไทยมั่นคง

(ทักษิณ ชินวัตร คำแถลงนโยบายต่อรัฐสภา โทรทัศน์รวมการเฉพาะกิจ 26 ก.พ. 2544)

นโยบายการพัฒนาอุตสาหกรรมขนาดกลางและขนาดย่อม

นโยบายของคณะรัฐมนตรี พ.ต.ท ทักษิณ ชินวัตร นายกรัฐมนตรี ต่อรัฐสภา เมื่อวันที่ 26 กุมภาพันธ์ 2544 แสดงเจตนาของรัฐบาลที่มุ่งมั่นจะสร้างเสถียรภาพและความ

มั่นคงในการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองของประเทศ โดยมีนโยบายในการส่งเสริมธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อมโดยตรง ดังนี้

1. นโยบายการสร้างรายได้

เน้นการสร้างรายได้ทุกระดับ ส่งเสริมการรวมตัวเพื่อดำเนินเศรษฐกิจระดับชุมชน เร่งพัฒนาผู้ประกอบการขนาดกลางและขนาดย่อม รวมทั้งส่งเสริมเชื่อมโยงกับธุรกิจขนาดใหญ่ สู่ตลาดทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ เพื่อสร้างเสริมรายได้ให้กับประชาชนอย่างเป็นระบบ โดยมีแนวนโยบายครอบคลุม 3 ด้าน คือ

1.1 ด้านการเกษตร ประกอบด้วย 3 ส่วน คือ

1. การส่งเสริมการทำเกษตรผสมผสาน
2. การส่งเสริมให้เกษตรกรมีที่ดินทำกิน
3. การฟื้นฟูและเสริมสร้างความเข้มแข็งของเกษตรกร โดยการปรับโครงสร้างด้านสินเชื่อ

สร้างด้านสินเชื่อ

1.2 ด้านอุตสาหกรรม

1. พัฒนาบุคลากรและแรงงานภาคอุตสาหกรรม
2. ปรับโครงสร้างการผลิตในภาคอุตสาหกรรม โดยคำนึงถึงทรัพยากรธรรมชาติ ทักษะฝีมือภูมิปัญญาไทย ศักยภาพการผลิตและการตลาด
3. ส่งเสริมพัฒนาอุตสาหกรรมขนาดกลางและขนาดย่อม ให้มีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาภาคอุตสาหกรรมของประเทศ
4. ส่งเสริมบทบาทของสถาบันการเงิน

1.3 ด้านบริการและการท่องเที่ยว

รัฐบาลมีนโยบายการส่งเสริมคุณภาพและมาตรฐานในการให้บริการ และยกระดับความสามารถด้านการพัฒนาภาคบริการ จากการปรับปรุงและพัฒนาปัจจัยพื้นฐาน และส่งเสริมการท่องเที่ยว ด้วยการเร่งฟื้นฟูระดับความสัมพันธ์ และความร่วมมือกับประเทศเพื่อนบ้าน หน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่อการส่งเสริมธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SME)

มีจุดมุ่งหมายเดียวกัน คือ การพัฒนาผู้ประกอบการให้มีความเข้มแข็ง มีวิธีการดังนี้

- การให้การฝึกอบรม เพื่อให้บุคลากรหรือผู้ประกอบการมีความพร้อมในการดำเนินการ
- การให้บริการ แนะนำด้านต่าง ๆ ด้านเทคโนโลยีหรือบริการจัดการ
- การประสานงาน ที่จะให้ผู้ประกอบการได้มีโอกาสพบปะเพื่อสร้าง

สัมพันธ์ติดต่อกัน

- การให้บริการข้อมูลธุรกิจ
- การบริการด้านการเงิน การลงทุน ด้านบริหารจัดการ ฯลฯ

หน่วยงานให้บริการด้านการเงิน ได้แก่

- บริษัทเงินทุนอุตสาหกรรม แห่งประเทศไทย
- บริษัทเงินทุนอุตสาหกรรมขนาดย่อม (บอย.)
- ธนาคารแห่งประเทศไทย
- ธนาคารกสิกรไทย จำกัด
- ธนาคารกรุงเทพ
- ธนาคารไทยพาณิชย์
- ธนาคารออมสิน
- ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร

การแก้ไขปัญหาในระดับนโยบายการพัฒนาแบบสมดุล (blanced growth)

1. พัฒนาอุตสาหกรรมควบคู่อย่างสมดุลกับการพัฒนาเกษตรกรรม
2. พัฒนาการผลิตสินค้าควบคู่ไปกับพัฒนาและดูแลสภาพแวดล้อมและ

ทรัพยากรธรรมชาติ

ความเดือดร้อนของการเป็นหนี้สินของประชาชน

ในขณะที่เศรษฐกิจของประเทศไทยเกิดภาวะผันผวนอย่างรุนแรง ทำให้การลงทุนสะดุดหยุดชะงักเกิดภาวะการว่างงานขึ้นทั่วประเทศอย่างรุนแรง ประชาชนจึงต้องแก้ไขปัญหาโดยการกู้เงินจากสถาบันการเงินของภาครัฐ เช่น ธนาคารออมสิน ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร เพื่อนำมาลงทุนในการประกอบอาชีพของตน เพราะเกษตรกรที่ยากจนส่วนใหญ่จะถูกกีดกันทางการค้าจากกลไกทางการตลาด

จากข้อมูลคนจนที่กู้เงินไปจากธนาคารประชาชนหรือธนาคารออมสิน จำนวน 341,000 บาท รวมเป็นเงิน 5,011 ล้านบาท ในรอบ 1 ปี ที่ผ่านมา มีการเปิดเผยผลสรุปว่ามีคนจนที่ถึงเวลาแล้วยังไม่เอาเงินมาใช้หนี้เพียง 6,351 ราย หรือ 1.86% ขณะที่วิกฤติเศรษฐกิจไทยที่ฟองสบู่แตก มีปัญหาจากบริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ ธุรกิจขนาดใหญ่ อันเป็นกลุ่มคนที่มีฐานะร่ำรวย และกลายเป็นหนี้ที่ไม่อาจชำระคืนได้จนกลายเป็นภาระหนี้สินของประเทศ รัฐบาล ฯพณฯ พ.ต.ท. ชินวัตร ถือโอกาสโฆษณาว่ารัฐบาลได้ช่วยเหลือคนจนแล้ว น่าจะยังไม่สอดคล้องกับความเป็นจริงนัก คนจนที่สามารถกู้เงินจากธนาคารออมสินได้นอกจากต้องฝากเงินในบัญชีแล้ว ยังต้องเสียดอกเบี้ยร้อยละ 12 ต่อปีอีก ซึ่งแปลงตรง ๆ ว่ากู้เงินไป 15,000 บาท เสียดอกเบี้ยให้

ธนาคารอีก 1,800 บาท โดยปกติอยู่ที่อัตราดอกเบี้ยร้อยละ 3 กรณีธนาคารออมสินอาจเพิ่มอัตราได้อีกเป็นค่าการวิเคราะห์ความเป็นไปได้รายบุคคลก่อนให้กู้ และการติดตามเร่งรัดหนี้แบบถึงกันครัวซึ่งก็ไม่น่าเกิดอีก 3% รวมแล้วดอกเบี้ยน่าจะอยู่ที่ร้อยละ 6 ต่อปี ตัวเลขดอกเบี้ยก็พบว่าคนจนช่วยสร้างธนาคารและช่วยรับบาลมากกว่า ซึ่งก็เป็นเช่นคำกล่าวที่ว่า “คนจนทำให้คนรวย ๆ ขึ้น” (มติชนรายวัน วันเสาร์ที่ 20 กรกฎาคม พ.ศ. 2545 หน้า 6)

2. บริบทระดับท้องถิ่น

ประวัติความเป็นมาของหมู่บ้าน

ประวัติความเป็นมาของชื่อหมู่บ้านสอยดาว หมู่ 5 ต.จันทิก อ.ปากช่อง จ.นครราชสีมา จากการสอบถามจากผู้สูงอายุในหมู่บ้านได้เล่าให้ฟังว่า แรกเริ่มก่อนจะมาเป็นหมู่บ้านสอยดาว พื้นที่เป็นป่ามีต้นไม้ชนิดหนึ่ง มีดอกที่มีความสวยงามเหมือนรูปดาว ชาวบ้านในสถานที่ใกล้เคียง มักจะนิยมพากันไปสอยดอกไม้ชนิดนี้มาเล่น จึงเรียกกันว่าบ้านสอยดาว ปัจจุบันต้นไม้ชนิดนี้ยังมีเหลืออยู่ในหมู่บ้านอยู่บ้าง เมื่อมีการตั้งชื่อหมู่บ้านสอยดาว เริ่มก่อตั้งเมื่อปี พ.ศ. 2493 หรือประมาณ 50 กว่าปีมาแล้ว

ชนกลุ่มแรกที่มาก่อตั้งหมู่บ้านนี้มาจากที่อื่นมาอยู่ เช่น จากอำเภอสูงเนิน อำเภอหิมาข และอำเภอโนนสูง จากจังหวัดอื่น เช่น จังหวัดเพชรบูรณ์ พิษณุโลก และจากบ้านจันทิกหนีอพยพมาจากการที่ต้องออกจากเขื่อนลำตะคอง เพราะน้ำท่วม ปัจจุบันเป็นสถานที่เก็บน้ำของเขื่อนลำตะคอง หรือที่คนนิยมเรียกกันว่า คลองไผ่

ก่อนจะมาเป็นหมู่บ้านสอยดาวและก่อนจะมีชุมชน พื้นที่ที่มีสภาพเป็นป่ากร้างมีสัตว์ป่าอาศัยอยู่มาก ถนนเป็นทางเกวียนไม่มีรถวิ่งผ่าน ไม่มีไฟฟ้าใช้ ถนนเชื่อมระหว่างหมู่บ้านยังไม่มี แหล่งน้ำมีอยู่แห่งเดียว

พื้นที่ป่าไม้อดีต ปัจจุบันกลายเป็นสถานที่ชาวบ้านใช้ปลูกบ้านหรือเป็นที่อาศัยของชาวบ้านแล้ว บางพื้นที่เป็นสถานที่ ที่ใช้ในการทำมาหากิน หรือเป็นแหล่งทำการเกษตร เช่น ปลูกและเลี้ยงวัวนม

แหล่งน้ำ ที่มีอยู่ในหมู่บ้านสอยดาว หมู่ 5 สามารถใช้ในการทำการเกษตร และเลี้ยงสัตว์ได้ตลอดปี

ตารางที่ 1 แสดงจำนวนแหล่งน้ำ และการใช้น้ำจำแนกตามแหล่งน้ำดังนี้

แหล่งน้ำ	จำนวน/แห่ง	การใช้น้ำ	
		ตลอดปี	ไม่ตลอดปี
บ่อน้ำบาดาล	6	4	2
คลองน้ำ	1	1	-

ที่มา จาก บร.1

จากตารางจะเห็นได้ว่าประชาชนในหมู่บ้านสอยดาวมีแหล่งน้ำที่สามารถใช้ในการทำการเกษตร ได้ตลอดปี

สภาพปัจจุบัน ของหมู่บ้านสอยดาว หมู่ 5 ต.จันทัก อ.ปากซ่อง จ.นครราชสีมา

จากข้อมูลของสถานีอนามัย บ้านหนองไข่น้ำที่เป็นสถานีอนามัยประจำตำบลจันทัก ได้ให้ข้อมูลว่า จำนวนของประชากรในหมู่บ้านสอยดาว มีจำนวน 160 หลังคาเรือน ประชากรทั้งหมด 661 คน แยกได้ดังนี้

ตารางที่ 2 แสดงจำนวนของประชากรในหมู่บ้านสอยดาว (จากสถานีอนามัยหนองไข่น้ำ 2545)

ลักษณะของประชากร	จำนวน/คน	ร้อยละ
1) เพศ		
ชาย	323	48.86
หญิง	338	51.13
2) อายุ		
1 วัน - 3 ปี เต็ม	23	3.47
3 ปี 1 วัน - 6 ปี เต็ม	28	4.23
6 ปี 1 วัน - 12 ปี เต็ม	79	11.92
12 ปี 1 วัน - 14 ปี เต็ม	38	5.74
14 ปี 1 วัน - 18 ปี เต็ม	40	6.05
18 ปี 1 วัน - 50 ปี เต็ม	60	9.08
50 ปี - 60 ปี เต็ม	38	5.75
60 ปี ขึ้นไป	32	4.84

ที่มา จาก บร.1

จะเห็นได้ว่าประชากรในหมู่บ้านสอยดาวจากจำนวน 661 คน อายุ 6 - 12 ปี มีจำนวนมากถึง 11.92 % และอายุ 1 วัน - 3 ปี เต็มมีจำนวนคนน้อยที่สุด

ด้านเศรษฐกิจทั้งหมด

อาชีพของราษฎรที่อพยพมาครั้งแรกจะเป็นการทำเกษตร เช่นการปลูกมันสำปะหลัง การทำไร่ข้าวโพด และการทำไร่อ้อย แต่ปัจจุบันเนื่องจาก สภาพดินฟ้าอากาศไม่เอื้ออำนวย เนื่องจากฝนไม่ตกต้องตามฤดูกาล บางปี แห้งแล้งมาก บางปีก็น้ำท่วม ทำให้ พืชผลได้รับความเสียหาย ชาวบ้านจึงนิยมหันมาเลี้ยงสัตว์กัน เช่น การเลี้ยงไก่ และเลี้ยงวัวนม และวัวเนื้อ อาชีพใหม่ที่เพิ่มขึ้น

อาชีพของราษฎรในหมู่บ้านสอยดาว ปัจจุบันนี้การทำเกษตรที่นอกเหนือจากการเลี้ยงสัตว์คือวัวนมแล้ว ยังมีการทำสวนไม้ผล เช่น น้อยหน่า มะม่วง มะขามหวาน และพืชผลทางการเกษตรกรรม เช่นข้าวโพด มันสำปะหลัง

ตารางที่ 3 แสดงอาชีพของราษฎรหมู่บ้านสอยดาว จำนวน 160 ครอบครัว (จากข้อมูล กชช.2 ค 2517) สรุปได้ดังนี้

ประเภทของอาชีพ	จำนวน/ครอบครัว	ร้อยละ %
ทำสวนน้อยหน่า	8	5
ทำสวนมะม่วง	1	0.62
ทำสวนมะขามหวาน	2	1.25
ทำไร่ข้าวโพด	8	5
ทำไร่มันสำปะหลัง	3	1.88
เลี้ยงวัวนม	132	82.50
เลี้ยงหมู	6	3.75

ที่มาจาก บร.1

พบว่าอาชีพของราษฎรในหมู่บ้านสอยดาว ประกอบอาชีพการเกษตรที่นอกเหนือจากการเลี้ยงวัวนมแล้ว ยังมีการทำอาชีพเกษตรกรรมอย่างอื่นอีก เช่น การทำสวนผลไม้ การทำพืชผลทางการเกษตร

การมีทำกิน

ครอบครัวที่มีที่ทำกินเป็นของตนเอง

ที่ดิน 1-5 ไร่ มีจำนวน 16 ครอบครัว

ที่ดิน 6-10 ไร่ มีจำนวน 12 ครอบครัว

ที่ดิน 11-12 ไร่ มีจำนวน 10 ครอบครัว

ที่ดินยังไม่ได้เอกสารสิทธิ์เป็นของตนเอง 122 ครอบครัว

ด้านประเพณี

วัฒนธรรมประเพณี ของชาวบ้านสอยดาว หมู่ที่ 5 นับถือศาสนาพุทธ มีการอนุรักษ์วัฒนธรรมและมีการทำบุญประเพณีตามเทศกาลต่าง ๆ เช่นการทำบุญกลางบ้าน ทำบุญประเพณีสงกรานต์ โดยการรดน้ำดำหัวผู้เฒ่า ผู้แก่ ที่ชาวบ้านให้ความเคารพนับถือ และชาวบ้านมักมารวมตัวกันที่วัดสอยดาว เพื่อร่วมทำกิจกรรมต่าง ๆ ดังนี้

ประเพณี วันปีใหม่	เดือนมกราคม
ประเพณี เทศน์มหาชาติ	เดือนกุมภาพันธ์
ประเพณีฉลองสงกรานต์	เดือนเมษายน
ประเพณีทำบุญกลางบ้าน	เดือนพฤษภาคม
ประเพณีวันอาสาฬหบูชาและวันเข้าพรรษา	เดือนกรกฎาคม
ประเพณีวันแม่แห่งชาติ	เดือนสิงหาคม
ประเพณีกฐินสามัคคีและวันออกพรรษา	เดือนตุลาคม
ประเพณีลอยกระทง	เดือนพฤศจิกายน
ประเพณีฉลองวันพ่อแห่งชาติ	เดือนธันวาคม

การศึกษา

หมู่บ้านสอยดาว มีโรงเรียนประจำหมู่บ้าน 1 แห่ง ชื่อ โรงเรียน บ้านสอยดาว ตั้งเมื่อ พ.ศ. 2509 มีครูทั้งหมด 8 คน จบการศึกษาปริญญาตรี 8 คน แต่ก็มีชาวบ้านที่มีฐานะดี ส่งให้ลูกหลานมาเรียนหนังสือในตัวอำเภอปากช่อง ตำบลที่ 4 แสดงคุณภาพการศึกษาของครูในโรงเรียนบ้านสอยดาว ดังนี้ (ข้อมูลจากโรงเรียนบ้านสอยดาว)

วิชาเอก	จำนวน/คน
บริหารการศึกษา	2
ประถมศึกษา	3
เอกภาษาไทย	1
วัดผลประเมินการศึกษา	1
ชีววิทยา	1

ที่มาจาก บร.1

ซึ่งได้ข้อมูลจากโรงเรียนบ้านสอยดาว ทำให้ทราบถึงประวัติการศึกษาของครูในโรงเรียนว่าจบวิชาเอกทางด้านใด และมีความรู้ทางด้านใดบ้าง

ตารางที่ 5 แสดงระดับการศึกษา ประชากรในหมู่บ้านสอยดาว จากจำนวนประชากรทั้งหมด 661 คน (ข้อมูลจากโรงเรียนบ้านสอยดาว) มีดังนี้

ระดับการศึกษา	จำนวน/คน	ร้อยละ%
อนุบาล	32	4.84
ประถมศึกษาปีที่ 1 – 6	165	25
มัธยมศึกษาตอนต้น	15	2.27
มัธยมศึกษาตอนปลาย	8	1.21

ที่มาจาก บร.1

นักเรียนในหมู่บ้านสอยดาวมีตั้งแต่อนุบาลถึง มัธยมศึกษาตอนปลาย ทั้งหมด 220 คน และระดับประถมศึกษาปีที่ 1 – 6 ซึ่งเป็นนักเรียนของโรงเรียนในหมู่บ้าน มีจำนวนมากที่สุด ถึงร้อยละ 25

ตารางที่ 6 แสดงระดับการศึกษาที่สำเร็จ ของประชากร (ข้อมูล จาก จปฐ 2545) จากจำนวน 661 คน

ระดับการศึกษา	จำนวน/คน	ร้อยละ%
ประถมศึกษาปีที่ 4	80	12.10
ประถมศึกษาปีที่ 6	160	24.20
มัธยมศึกษาปีที่ 3	120	18.15
มัธยมศึกษาปีที่ 6	55	0.75
ปริญญาตรี	6	0.90
ผู้ไม่รู้หนังสือ	20	3.03

ที่มาจาก บร 1.

จากการสำรวจทำให้ทราบถึงระดับการศึกษาของประชากรในหมู่บ้าน มีการศึกษาระดับประถมศึกษาปีที่ 6 เป็นระดับที่ประชากร สำเร็จการศึกษามากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 24.20 และน้อยที่สุดคือ ระดับปริญญาตรี ร้อยละ 0.90

ฐานะทางการเงิน

หมู่บ้านสอยดาวเป็นหมู่บ้านแห่งการเกษตร มีการเลี้ยงโคนมเป็นอาชีพหลัก และสถานที่หรือทำเลที่เลี้ยงเหมาะกับการที่จะเลี้ยง เนื่องจากมีทุ่งหญ้าและอยู่ใกล้ภูเขา มีแหล่งน้ำในการอุปโภค บริโภค ตลอดปี สามารถทำการเกษตรได้ดี จึงมีสามารถทำรายได้ให้กับประชากรในหมู่บ้านเป็นอย่างดี

ตาราง 7 แสดงฐานะทางการเงินที่รายได้ต่อปี ต่อครอบครัว จำนวน 160 ครอบครัว

รายได้ของแต่ละครอบครัวต่อปี	จำนวนครอบครัว	ร้อยละ %
1,000 – 5,000 บาท	5	3.12
5,001 – 10,000 บาท	5	3.12
10,001 – 20,000 บาท	4	2.50
20,001 – 30,000 บาท	6	3.75
30,001 – 50,000 บาท	140	87.5

ที่มา บร. 1 และ บร. 11

จากการสำรวจทำให้ทราบถึงฐานะทางการเงินของประชาชนในหมู่บ้านสอยดาว 30,000 – 50,000 บาทเป็นรายได้ที่ประชาชนได้รับมากที่สุด เนื่องจากประชาชนในหมู่บ้านประกอบอาชีพเลี้ยงวัวนม อาจจะทำให้มีรายได้ที่ไม่แน่นอน อาจจะมีมากกว่าหรือน้อยกว่าตามที่ตารางกำหนดบ้าง

การละทิ้งท้องถิ่น

หมู่บ้านสอยดาวได้ขึ้นชื่อว่าเป็นหมู่บ้านแห่งการเกษตร เนื่องจากราษฎรในหมู่บ้าน 90 % มีการเลี้ยงโคนมเป็นอาชีพหลัก และสถานที่ หรือทำเลที่เลี้ยงก็เหมาะกับการที่จะเลี้ยงเนื่องจากมีทุ่งหญ้าและอยู่ใกล้เขา และยังมีแหล่งน้ำที่อุดมสมบูรณ์มีน้ำใช้ตลอดปี หลักที่สำคัญคือมีแหล่งรับซื้อน้ำนมดิบและยังมีรถรับส่งมาบริการที่ด้วย

จากการเก็บรวบรวมข้อมูลตามแบบ บร.1 ประชากรของหมู่บ้านสอยดาวไม่มีการออกไปทำงานในเมืองใหญ่ ๆ หรือออกไปทำงานตามต่างจังหวัด จะมีก็แต่บริเวณใกล้เคียงกันกับบ้านที่ตนอาศัยอยู่ อาณาเขตที่ติดต่อกับหมู่บ้านสอยดาว นี้ได้แก่ บ้านป่าไผ่ บ้านซันมะละกอ บ้านซันหินแก้ว บ้านซันไม้ล้ม บ้านสานชนวน บ้านหนองไข่น้ำ

สภาพที่ดินของหมู่บ้านนี้เมื่ออดีตเป็นป่ารกก่อนที่จะมาจับจองที่อยู่อาศัยนี้ได้ทำการถางป่าไปหมดแล้ว ปัจจุบันนี้ก็กลายเป็นที่อยู่อาศัยแหล่งทำกินของราษฎรในหมู่บ้านไปหมดแล้ว แหล่งน้ำที่เป็นปัจจัยอย่างหนึ่งของการเกษตรที่มีมาแต่อดีต ปัจจุบันนี้ยังมิได้ใช้อย่างไม่ขาดแคลนสามารถใช้ได้ตลอดปี นอกจากสามารถใช้ในการเกษตรเพาะปลูกและยังได้ใช้ในการเลี้ยงสัตว์และได้นำจากแหล่งน้ำนี้เป็นประปาหมู่บ้านได้อีกด้วย ทั้งยังมีบ่อบาดาลที่เป็นของสาธารณะประจำหมู่บ้านอีก 6 แห่ง น้ำประปาหมู่บ้านจึงมิได้ขาดตลอดปี

2. ผลการประเมินโครงการโดยภาพรวม

ผลการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านสอยดาว โดยภาพรวม มีดังนี้

2.1 ผลการประเมินหน่วยระบบ

หน่วยระบบ A หน่วยระบบการบริหารจัดการและแนะนำส่งเสริมผู้กู้

2.1.1 ผลการประเมินปัจจัยนำเข้าของหน่วยระบบ A

1. นโยบายของรัฐบาลเกี่ยวกับโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง แห่งชาติสัมฤทธิ์ผลและเปิดเวทีชาวบ้านในหมู่บ้านและจากการสัมภาษณ์ข้อมูล ตามแบบ บร. 9 พบว่า ชาวบ้านมีความเข้าใจเกี่ยวกับโครงการกองทุนหมู่บ้าน ว่าเป็นเงินที่รัฐบาลจัดสรรมาเพื่อเป็นการสร้าง งาน สร้างรายได้ บางคนจึงเข้าใจว่าเป็นเงินที่ไม่ต้องชำระ

2. เงิน 1 ล้านบาท โอนเข้ากองทุนหมู่บ้านสอยดาว เมื่อวันที่ 31 สิงหาคม 2544 และโอนเข้าบัญชีของสมาชิกผู้กู้ จำนวน 55 ราย เมื่อวันที่ 4 กันยายน 2544 พบว่าชาวบ้านมีความเข้าใจดี และรู้สึกดี เกี่ยวกับเงิน 1 ล้านบาท และมีการดำเนินการให้มีการ ปลดปล่อย

ตารางที่ 8 แสดงจำนวนผู้กู้ โดยดำเนินการประกอบการซื้อหรือทำกิจกรรม จากเงิน 1,000,000 บาท

ประเภทการกู้	อาชีพ	จำนวนผู้กู้/คน	จำนวนเงิน	ร้อยละ %
พัฒนาอาชีพ	เลี้ยงวัว	51	940,000	31.87
พัฒนาอาชีพ	ค้าขาย	4	60,000	2.5

จะเห็นได้ว่า สมาชิกผู้กู้เงินเพื่อการประกอบอาชีพ อาชีพเลี้ยงวัวนม เป็นอาชีพที่คนในหมู่บ้าน ประกอบอาชีพมากที่สุดซึ่งอาจจะถือได้ว่าอาชีพนี้เป็นอาชีพหลักของหมู่บ้านสอยดาว

3. คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน พบว่า มีความรู้ความสามารถในการ ดำเนินการและติดตามความเคลื่อนไหวของกองทุนหมู่บ้าน

ตารางที่ 9 แสดงตำแหน่งและความรู้ความสามารถ ของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านสอยดาว จำนวน 15 คน และผู้ทรงคุณวุฒิ 2 คน

ตำแหน่ง	ชื่อ-นามสกุล	อายุ (ปี)	การศึกษา	อาชีพ	รายได้ต่อปี	ประสบการณ์ ความสามารถ พิเศษ ที่เป็นประโยชน์ต่อ กองทุน
ประธาน	นายชัยสิทธิ์ คีรสมนา	36	ม.3	เลี้ยงโค นม	100.000	-ประธานกลุ่มเลี้ยงโคนม -สมาชิก อบต. จันทิกร -ประธานกลุ่มออมทรัพย์ -กรรมการสภาปลัด สังเคราะห์หมู่บ้าน
รองประธาน	นายไมตรี ส้วนกลาง	44	ป.4	เลี้ยงโค นม	60.000	-สมาชิก อบต.จันทิกร -กรรมการหมู่บ้าน -กรรมการกลุ่มผู้เลี้ยงโคนม
เลขานุการ	นางสุนันท์ สิริกุล	34	ม.6	รับจ้าง	60.000	-บัญชีรายรับรายจ่าย -คอมพิวเตอร์ พิมพ์ดี

ตำแหน่ง	ชื่อ-นามสกุล	อายุ (ปี)	การศึกษา	อาชีพ	รายได้ต่อปี	ประสบการณ์/ความสามารถพิเศษ ที่เป็นประโยชน์ต่อกองทุน
เหรัญญิก	นางกัญญา ชีโต๊ะ	31	ม.3	เลี้ยงโคนม	80.000	-กรรมการ กท.คจ -กรรมการโรงเรียน -อสม.
กรรมการ	นายหวิม อธิ์เรอรรค	38	ป.4	เลี้ยงโคนม	72.000	-กรรมการโครงการ กท.คจ
กรรมการ ตรวจสอบ	นายบุญทิว ทรัพย์ประเสริฐ	37	ป.4	ค้าขาย	100.000	-กรรมการโรงเรียน
กรรมการ	นางทองแก้ว อินทาทุบ	38	ป.4	เลี้ยงโคนม	70.000	-กรรมการโรงเรียน -กรรมการกลุ่มแม่บ้าน
กรรมการ บริหาร กลุ่มแม่บ้าน	นายบัว นวลนุชชา	64	นักธรรม ชั้นโท	เลี้ยงโคนม	100.000	-กรรมการโรงเรียน -กรรมการวัด
กรรมการ ผู้ช่วยคณบดี บริหาร	นายชะโลม มุ่งอ่อนกลาง	33	ม.6	เลี้ยงโคนม	30.000	-กรรมการหมู่บ้าน
กรรมการ ตรวจสอบ	นายสนธิ มุ่งอ่อนกลาง	40	ป.4	เลี้ยงโคนม	100.000	-กรรมการวัด -ซ่อมรถ
กรรมการฝ่าย ทะเบียน	นายจรัส เสริมจะบก	61	ป.4	เกษตรกร	10.000	อ.ส.ม.
กรรมการ ประสานงาน	นายบุญวาง ลอยกระโทก	49	ป.4	เลี้ยงโคนม		-ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน
กรรมการฝ่าย ทะเบียน	นางมาลี ปักกลาง	25	ป.6		3.000	-แม่บ้าน
กรรมการ ตรวจสอบ	นางสุรรัตน์ เนื้อนา	38	ป.4	เลี้ยงโคนม	20.000	-

ผู้ทรงคุณวุฒิและที่ปรึกษา:

ตำแหน่ง	ชื่อ-นามสกุล	อายุ (ปี)	การศึกษา	อาชีพ	รายได้ต่อปี	ประสบการณ์/ความสามารถพิเศษ ที่เป็นประโยชน์ต่อกองทุน
ผู้ทรงคุณวุฒิ	นายพิชิต อังคุณนุวัตติ	55	ม.3	เกษตรกร	80.000	-ผู้ใหญ่บ้านสองดว -บริหารเงิน กท.จ 5 ปี -ประธานแผนกหมู่บ้าน

ตำแหน่ง	ชื่อ-นามสกุล	อายุ (ปี)	การศึกษา	อาชีพ	รายได้ต่อปี	ประสบการณ์/ความสามารถพิเศษ ที่เป็นประโยชน์ต่อกองทุน
ผู้ทรงคุณวุฒิ	นายวิชาญ เงามาม	41	ปริญญาตรี	รับราชการ	220.000	-การบริหารงานศึกษา
ที่ปรึกษา	นายประเทือง บิลพฤกษ์	43	ปริญญาตรี	พนักงานองค์การของรัฐ	300.000	-กรรมการเลขานุการสหกรณ์ออมทรัพย์ อ.ศค. 6 สมัย -วิชาการฝ่ายปกครอง
ที่ปรึกษา	นางลัดดา อังคณาวัฒน์	50	ม.3	เกษตรกร	80.000	-ประธาน กทสม -ที่ปรึกษา กทสม อ.ปากช่อง
ที่ปรึกษา	นายประจิดต์ ทุษจันทิก	42	ป.7	เกษตรกร	120.000	สมาชิกอบต. หมู่ 5 กรรมการหมู่บ้าน
ที่ปรึกษา	ศตท. สันติธรรม ศิริกุล	35	ปวท.	รับราชการ	100.000	-

ที่มาจากคู่มือระเบียบกองทุนหมู่บ้านสอยดาว

ทำให้ทราบถึงประสบการณ์ความสามารถและการทำงานของคณะกรรมการหมู่บ้านสอยดาวว่ามีศักยภาพมากน้อยเพียงใด

2.1.2 ผลการประเมินกระบวนการของหน่วยระบบ A

1. การจัดทำระเบียบกองทุน พบว่า สามารถทำระเบียบกองทุนหมู่บ้านได้เองและทำได้เรียบร้อย (ภาคผนวก ข)
2. การจัดทำเอกสารขึ้นทะเบียน พบว่า มีบุคคลที่มีความสามารถให้การจัดทำบัญชีกองทุนจึงทำให้ระบบบัญชีของกองทุนจัดทำได้อย่างเป็นระบบ (ภาคผนวก ค)
3. ระบบบัญชีกองทุน พบว่า มีบุคคลในการจัดทำบัญชีกองทุนจึงทำให้ระบบบัญชีของกองทุนจัดทำได้อย่างเป็นระบบ

2.1.3 ผลการประเมินผลผลิตของหน่วยระบบ A แบ่งออกเป็น 3 ด้าน

1. ผลโดยตรง (Immediate Result)

1.1 จำนวนผู้กู้ พบว่า มีสมาชิกขอกู้เป็นจำนวน 55 ราย มากและยังมีผู้ขอกู้อยู่อีกจำนวนหนึ่ง

1.2 ยอดเงินให้กู้ พบว่า ยอดเงินให้กู้อยู่ในจำนวน 20,000 บาท

1.3 จำนวนผู้ชำระคืนเงินกู้ตามกำหนด พบว่า ยังไม่สามารถสรุปจำนวนผู้ชำระคืนเงินกู้เพราะยังไม่ครบกำหนดระยะเวลาในการกู้ยืม

1.4 ยอดเงินที่มีการชำระคืน พบว่า ยังไม่สามารถสรุปยอดเงินที่มีการชำระคืนได้เพราะไม่ครบกำหนดระยะเวลาในการกู้ยืม

ตาราง 10 แสดงรายชื่อผู้กู้ อาชีพและวงเงินที่ขอกู้

ลำดับ ที่	รายชื่อผู้กู้	อาชีพ	วงเงิน ที่ขอกู้	วงเงินที่ อนุมัติ	หมายเหตุ
1	นายชะโลม มุ่งก้อนกลาง	เลี้ยงวัว	20,000	20,000	
2	นายบุญวาง ฉายกระโทก	เลี้ยงวัว	20,000	20,000	
3	นายอ่อน ฉายกระโทก	เลี้ยงวัว	20,000	20,000	
4	นายประเสริฐ ขอน้อมกลาง	เลี้ยงวัว	20,000	20,000	
5	นายรุ่ง ทองสุขนอก	เลี้ยงวัว	20,000	20,000	
6	นายสุระเดช สอนนอก	เลี้ยงวัว	20,000	20,000	
7	นายไค้ะ สอนนอก	เลี้ยงวัว	20,000	20,000	
8	นายหลง โนนกลาง	เลี้ยงวัว	20,000	20,000	
9	นายคำปลิว สุมาที	เลี้ยงวัว	20,000	20,000	
10	นายห้วน ตรีกรรณ	เลี้ยงวัว	20,000	20,000	
11	นายบุญเชื้อ ทรัพย์ประเสริฐ	เลี้ยงวัว	20,000	20,000	
12	น.ส.บังอร ทรัพย์ประเสริฐ	เลี้ยงวัว	20,000	20,000	
13	นายสมาน เก่าวกกลาง	เลี้ยงวัว	20,000	20,000	
14	นายโอ่ง พลองกลาง	เลี้ยงวัว	20,000	20,000	
15	นายหมื่น เก่าวกกลาง	เลี้ยงวัว	20,000	20,000	
16	นางสง เคาะผักแว่น	เลี้ยงวัว	20,000	20,000	
17	นางนภาพร เคาะผักแว่น	เลี้ยงวัว	20,000	20,000	
18	นางทองแก้ว จันทาทุม	เลี้ยงวัว	20,000	20,000	
19	นายรัต หรมสังข์	เลี้ยงวัว	20,000	20,000	
20	นางน้อย ตรงดี	เลี้ยงวัว	20,000	20,000	
21	นางมาลี ปลั่งกลาง	เลี้ยงวัว	20,000	20,000	
22	นายสมพงษ์ ทองสง่า	เลี้ยงวัว	20,000	20,000	
23	นางวัง นนตะชาติ	เลี้ยงวัว	20,000	-	ไม่มีผู้ค้ำประกัน
24	นายสมบุรณ์ เสริมจะบก	เลี้ยงวัว	20,000	20,000	
25	นายกฤษ คาชุย	เลี้ยงวัว	20,000	20,000	
26	นางวน จันทุตา	เลี้ยงวัว	10,000	-	คุณสมบัติไม่ครบ
27	นางเหลียง สุดสันเทียะ	เลี้ยงวัว	20,000	20,000	
28	นางจรรยา หมุ่มพยัคฆ์	เลี้ยงวัว	20,000	20,000	
29	นายมานพ คำหลัก	เลี้ยงวัว	20,000	-	ไม่มีความพร้อม
30	นางอำพร แกดอน	เลี้ยงวัว	20,000	20,000	

ลำดับ ที่	รายชื่อผู้กู้	อาชีพ	วงเงิน ที่ขอกู้	วงเงินที่ อนุมัติ	หมายเหตุ
31	นายเหว รักกลาง	เลี้ยงวัว	20,000	20,000	
32	นางต่าง เหิดกลาง	เลี้ยงวัว	20,000	20,000	
33	นายโสธร ศรีสุภาพ	เลี้ยงวัว	20,000	-	โครงการไม่มีความ เป็นไปได้
34	นายสวาท นนตะชาติ	เลี้ยงวัว	20,000	20,000	
35	นางติ่ม ลำควน	เลี้ยงวัว	20,000	20,000	
36	นายวิเชียร พุทธวงศ์	ค้าขาย	20,000	15,000	
37	นายเป้า นวลพุดชา	เลี้ยงวัว	20,000	20,000	
38	นายหอด ช่างงาน	เลี้ยงวัว	20,000	20,000	
39	นายแลส้ม เสริมจาก	เลี้ยงวัว	20,000	-	คุณสมบัติไม่เพียงพอ
40	น.ส.เพ็ญศรี มีประเทศ	เลี้ยงวัว	20,000	20,000	
41	นายสมศักดิ์ สัตย์ซำ	เลี้ยงวัว	20,000	20,000	
42	นายประวิทย์ จันทรา	เลี้ยงวัว	20,000	-	คุณสมบัติไม่เพียงพอ
43	นายประจิดดี ทูบจันทิก	เลี้ยงวัว	30,000	20,000	
44	นายค้อย เสริมจะบก	เลี้ยงวัว	20,000	20,000	
45	นายประเสริฐ รักษาสรระน้อย	เลี้ยงวัว	20,000	20,000	
46	นายรุ่งแจ้ง นวลพุดชา	เลี้ยงวัว	20,000	20,000	
47	นายแน่น มุ่งนวยกลาง	เลี้ยงวัว	20,000	20,000	
48	นายทอง ศรีสุภาพ	เลี้ยงวัว	20,000	-	คุณสมบัติไม่เพียงพอ
49	นายบุญเต็ม ลำควน	เลี้ยงวัว	20,000	20,000	
50	นายไพศาล นวลพุดชา	เลี้ยงวัว	20,000	20,000	
51	นายสมพงษ์ เสยสูงเนิน	ค้าขาย	20,000	15,000	
52	นายจรัส เสริมจะบก	ค้าขาย	15,000	15,000	
53	นายสมมุง สุริรัมย์	ค้าขาย	20,000	15,000	
54	นายบุญมี สุพรรณ	เลี้ยงวัว	20,000	20,000	
55	นายณรงค์ นวลละออ	เลี้ยงวัว	5,000	-	คุณสมบัติไม่เพียงพอ
56	นายประมวล เถาว์กลาง	เลี้ยงวัว	20,000	20,000	
57	นายพิชิต อังคุณาวุฒิ	เลี้ยงวัว	20,000	20,000	
58	นายสมปอง และกระโทก	เลี้ยงวัว	20,000	20,000	
59	นางพิมพ์ ลิโพทรัพย์	เลี้ยงวัว	20,000	20,000	
60	นายเอี้ยว ลิโพทรัพย์	เลี้ยงวัว	18,000	-	คุณสมบัติไม่เพียงพอ
61	นายสนิท เขียงกลาง	เลี้ยงวัว	20,000	20,000	

ลำดับ ที่	รายชื่อผู้กู้	อาชีพ	วงเงิน ที่ขอกู้	วงเงินที่ อนุมัติ	หมายเหตุ
62	นางบุญส่ง เจริญปฐุ	เลี้ยงวัว	20,000	20,000	
63	นายชัยวัฒน์ ลิ้มรสนา	เลี้ยงวัว	20,000	20,000	
64	นางเตียง เขิดกลาง	เลี้ยงวัว	20,000	20,000	
รวมเงิน			1,248,000	1,000,000	

ที่มา จากทะเบียนคำขอกู้กองทุนหมู่บ้านสอยดาว

จากการสำรวจแบบเจาะลึกรายกรณี (บร 11) และดูจากทะเบียนคำขอกู้กองทุนหมู่บ้าน พบว่าจำนวนผู้ขอกู้ 64 ราย เป็นจำนวนเงิน 1,248,000 บาท ได้รับการอนุมัติเพียง 55 ราย เป็นจำนวนเงิน 1,000,000 บาท วงเงินที่ได้รับการอนุมัติ 20,000 บาท มี 51 ราย มีอาชีพเลี้ยงวัวนม จำนวน 4 ราย มีอาชีพค้าขาย ได้รับวงเงินที่อนุมัติ 15,000 บาท ปัจจุบันเงินในกองทุนหมู่บ้าน 1 ล้านบาท ไม่มีคงเหลือ

นอกจากนี้ยังพบว่า เงินกู้ที่สมาชิกได้กู้ไปนั้น ใกล้ถึงกำหนดต้องส่งคืนชำระเงินกู้ แต่ยังไม่ผู้ใดส่งคืนเงินกู้ และคณะกรรมการได้ให้สมาชิกเขียนคำขอกู้ใหม่เพื่อปล่อยเงินกู้อรอบที่ 2 จำนวนผู้ขอกู้ใหม่มีจำนวน 31 ราย ดังนี้

ตาราง 11 แสดงรายชื่อผู้ขอกู้รอบที่ 2

ลำดับ ที่	รายชื่อผู้กู้	อาชีพ	วงเงิน ที่ขอกู้	วงเงินที่อนุมัติ	หมายเหตุ
1	นายชาติชาย เทพสัน	เลี้ยงวัว	30,000	ยังไม่ได้รับอนุมัติ	
2	นางทองสุข ขอน้อมกลาง	เลี้ยงวัว	20,000	ยังไม่ได้รับอนุมัติ	
3	นายโสธร ศรีสุภาพ	เลี้ยงวัว	26,000	ยังไม่ได้รับอนุมัติ	
4	นายชัยรัตน์ ลิ้มรสนา	เลี้ยงวัว	30,000	ยังไม่ได้รับอนุมัติ	
5	นางบงกช เจริญปฐุ	เลี้ยงวัว	20,000	ยังไม่ได้รับอนุมัติ	
6	นายบุญมา สุพรรณ	เลี้ยงวัว	8,000	ยังไม่ได้รับอนุมัติ	
7	นายประวิทย์ จันทรา	เลี้ยงวัว	20,000	ยังไม่ได้รับอนุมัติ	
8	นายทนง ศรีสุภาพ	เลี้ยงวัว	25,000	ยังไม่ได้รับอนุมัติ	
9	นายอนุชิต เสริมจะบก	เลี้ยงวัว	20,000	ยังไม่ได้รับอนุมัติ	
10	นายสิงห์โต เสริมจะบก	เลี้ยงวัว	20,000	ยังไม่ได้รับอนุมัติ	
11	นางแอม ไปรยกระโทก	เลี้ยงวัว	20,000	ยังไม่ได้รับอนุมัติ	
12	นางนงนุช เสริมจะบก	เลี้ยงวัว	20,000	ยังไม่ได้รับอนุมัติ	
13	นายบรรจง ขุนแสน	เลี้ยงวัว	30,000	ยังไม่ได้รับอนุมัติ	
14	นายเทียน ลิ้มรสนา	เลี้ยงวัว	30,000	ยังไม่ได้รับอนุมัติ	

ลำดับ ที่	รายชื่อผู้กู้	อาชีพ	วงเงิน ที่ขอกู้	วงเงินที่อนุมัติ	หมายเหตุ
15	นางวน จันทุชา	เลี้ยงวัว	20,000	ยังไม่ได้รับอนุมัติ	
16	นางจิตร สำราญถิ่น	เลี้ยงวัว	20,000	ยังไม่ได้รับอนุมัติ	
17	นางละมุล จีพิมาย	เลี้ยงวัว	20,000	ยังไม่ได้รับอนุมัติ	
18	นางร่วม รัตนพันธ์	เลี้ยงวัว	30,000	ยังไม่ได้รับอนุมัติ	
19	นายอัมพร ขณภัยกลาง	เลี้ยงวัว	20,000	ยังไม่ได้รับอนุมัติ	
20	นางสุนันท์ พิธิกุล	เลี้ยงวัว	20,000	ยังไม่ได้รับอนุมัติ	
21	นางสุวิรัตน์ เบ็ญนา	เลี้ยงวัว	25,000	ยังไม่ได้รับอนุมัติ	
22	น.ส.สมหวัง เกาะผัดแวน	เลี้ยงวัว	20,000	ยังไม่ได้รับอนุมัติ	
23	นายชัยสิทธิ์ คิมรสนา	เลี้ยงวัว	20,000	ยังไม่ได้รับอนุมัติ	
24	นางกัญญา ชีโต๊ะ	เลี้ยงวัว	20,000	ยังไม่ได้รับอนุมัติ	
25	นางทองมาก อุวะบุตร	เลี้ยงวัว	20,000	ยังไม่ได้รับอนุมัติ	
26	น.ส.เกษร วรลักษณ์คุณากร	เลี้ยงวัว	20,000	ยังไม่ได้รับอนุมัติ	
27	นางแหว โปรยกระโทก	เลี้ยงวัว	20,000	ยังไม่ได้รับอนุมัติ	
28	นางวิน แสงดวงดี	เลี้ยงวัว	20,000	ยังไม่ได้รับอนุมัติ	
29	นายสุรพล ทองสง่า	เลี้ยงวัว	20,000	ยังไม่ได้รับอนุมัติ	
30	นายมานพ คำเหล็ก	เลี้ยงวัว	20,000	ยังไม่ได้รับอนุมัติ	
31	นายเลี้ยว สีโพทรัพย์	เลี้ยงวัว	20,000	ยังไม่ได้รับอนุมัติ	
รวมเงิน			674,000		

ที่มา จากทะเบียนคำขอกู้กองทุนหมู่บ้านสอยดาว

จากการสอบถามจากคณะกรรมการ พบว่า คณะกรรมการได้ให้สมาชิกเขียนคำขอกู้ รอบ
ที่ 2 ซึ่งมีผู้ขอกู้เขียนคำร้องและนำมาส่ง เพียง 31 ราย โดยมีวงเงินที่ขอกู้ เป็นจำนวน 674,000
บาท จำนวน 5 ราย ขอกู้ 30,000 บาท 2 ราย ขอกู้ 25,000 บาท 1 ราย ขอกู้ 26,000 บาท
1 ราย ขอกู้ 8,000 บาท และขอกู้ 20,000 บาท จำนวน 22 ราย

2. ผลกระทบโดยตรง (Direct Impact)

1.1 จำนวนผู้กู้ได้เงินกู้ พบว่า ผู้กู้ได้รับเงินกู้จำนวน 55 ราย

1.2 จำนวนทุนสะสมของหมู่บ้าน พบว่า ทุนสะสมของหมู่บ้านมีจำนวนเพิ่มขึ้น

โดยสมาชิกจะเข้ามาสะสมเป็นรายเดือนทุกราย ๆ ละ 20 บาท

1.3 การขยายกิจการของผู้กู้ พบว่า ในการขยายกิจการของผู้กู้มีการขยายและตั้ง
เสริมให้มีการเจริญเติบโตของกิจการเพิ่มขึ้น

2. ผลกระทบทางอ้อม (Indirect Impact)

2.1 ทักษะคติของชุมชนต่อกองทุน พบว่า สมาชิกในหมู่บ้าน

มีความเข้าใจและมีความรู้สึกที่ดีต่อกองทุน แต่ยังคงมีบางคนที่ไม่เห็นด้วยเกี่ยวกับกองทุน (วัดได้จากการสำรวจข้อมูล ใน บร.9)

1.2 เกิดเครือข่ายองค์การการเรียนรู้ พบว่า มีการเกิดเครือข่ายองค์การการเรียนรู้ แต่มีสมาชิกบางส่วนที่ไม่ให้ความร่วมมือและไม่สนใจ

1.3 การเรียนรู้เพื่อการพึ่งพาตนเอง พบว่า สมาชิกมีการเรียนรู้เพื่อการพึ่งพาตนเองได้มากพอสมควร แต่ยังคงมีบางส่วนที่ยังพึ่งพาตนเองไม่ได้

2.1.3 ผลการประเมินหน่วยระบบ B

หน่วยระบบ B คือ หน่วยระบบการดำเนินกิจการของผู้กู้แต่ละราย

1. ผลการประเมินบริบทเฉพาะตัวเองหน่วยระบบ B

- ความรู้ความสามารถของผู้กู้และครอบครัว ผู้กู้และครอบครัวส่วนใหญ่มีความรู้และความสามารถในการประกอบกิจการของตนเองได้ดี และมีบางส่วนที่ยังไม่มีความรู้และความสามารถจึงต้องมีการเรียนรู้เพิ่มเติม
- ทักษะสินของผู้กู้ยืมและเครือข่าย ผู้กู้ส่วนใหญ่มีทรัพย์สินเป็นของตนเอง
- ประสิทธิภาพในการดำเนินกิจการ ผู้กู้มีประสิทธิภาพในการดำเนินกิจการของตนเองตามความถนัด
- สมาชิกในครอบครัว สมาชิกในครอบครัวของผู้กู้มีการอยู่ร่วมกันอย่างอบอุ่นพอสมควร แต่มีบางคนที่สมาชิกในครอบครัวไม่อบอุ่นเนื่องจากการหย่าร้าง
- สภาพการอยู่อาศัย ผู้กู้มีสภาพที่อยู่อาศัยในสภาพแวดล้อมที่ดี มีบ้านเป็นของตนเองมีบริเวณเพื่อ

2. ผลการประเมินปัจจัยนำเข้าของหน่วยระบบ B

- จำนวนเงินที่ได้รับอนุมัติ ในจำนวนเงินที่ได้รับอนุมัติเป็นจำนวน 20,000 บาท แต่บางส่วนที่ได้รับอนุมัติในจำนวนน้อยก็ไม่พอใจ
- วัตถุประสงค์การกู้เงินตามโครงการ พบว่า ส่วนใหญ่จะนำไปทำการเกษตรตามอาชีพหลักและก็นำไปใช้ถูกวัตถุประสงค์ แต่มีบางส่วนที่นำเงินไปใช้ผิดวัตถุประสงค์
- จำนวนแรงงาน พบว่า ในหมู่บ้านมีจำนวนแรงงานมากเพียงพอและมีคุณภาพพอสมควรที่จะดำเนินกิจการเป็นของตนเองได้

3. ผลการประเมินกระบวนการของหน่วยระบบ B

- การดำเนินกิจการอย่างถูกวิธี พบว่า สมาชิกส่วนใหญ่จะดำเนินกิจการของตน

เองตามความถนัดและความชำนาญที่ตนมีอยู่ แต่มีบางส่วนที่ดำเนินกิจการผิดวิธีทำให้ไม่ประสบความสำเร็จ

- การตลาดที่ดี พบว่า ทางด้านการตลาดส่วนใหญ่ สมาชิกจะมีตลาดรองรับ ทั้งทางด้านการเกษตรคือ การทำสินค้าออกขายในแหล่งที่มีราคาสูง
- การหาวัตถุดิบที่ดี พบว่า สมาชิกมีการหาวัตถุดิบ ในการประกอบกิจการที่ดี

4. ผลการประเมินผลผลิตของหน่วยระบบ B

1. ผลโดยตรง (Immediate Result)

- รายได้เป็นเงิน พบว่า ผู้ผู้มีรายได้จากการกู้เงินที่นำไปประกอบกิจการเป็นบาง ส่วนแต่บางส่วนยังคงไม่มีรายได้เข้ามาเนื่องจากการผิดวิธี แต่ยังไม่สามารถสรุปได้ชัดเจน
- ผู้ผู้ได้ผลเป็นสังข์ของ พบว่า ผู้ผู้ได้ผลเป็นสังข์หริมาตรพ์ เช่น โคนม โคนื่อ
- ผู้ผู้ได้ขยายกิจการ ผู้ผู้ที่กู้เงินกองทุนไป บางส่วน ได้นำเงินไปเพื่อขยายกิจการของตนเอง
- ผู้ผู้อาจดำเนินกิจการด้วยเทคนิคผิดวิธี มีผู้ผู้บางส่วนได้ดำเนินการด้วยเทคนิคของตนเองและผิดวิธี

2. ผลโดยอ้อม (Indirect Impact)

- ผู้ผู้มีการพึ่งตนเองได้เป็นส่วนใหญ่ และมีการช่วยเหลือกันเองในระบบ หมู่ญาติพี่น้องและเพื่อนบ้าน
- ผู้ผู้มีศักยภาพและมีความเข้มแข็งในกิจการของตนเองอย่างยั่งยืน มีผู้ผู้บางที่มีศักยภาพและเข้มแข็งในกิจการแต่ยังไม่เด่นชัด

3. ผลการประมวผลเทคนิควิธีทำธุรกิจของผู้ผู้

การประมวผลเทคนิควิธีการดำเนินกิจการ หมายถึง กาจัดกลุ่มผู้ผู้ที่ทำการกิจการเดียวกันให้คิดกระบวนวิธีการทำงาน

จากการประมวผลเทคนิควิธีการทำธุรกิจของผู้ผู้อาชีพกลุ่มเกษตรใน หมู่บ้าน สอยดาว ของผู้ผู้

อาชีพเลี้ยงโคนม

ปัจจัยนำเข้าที่ดี ได้แก่

- ความรู้และทักษะในการประกอบอาชีพในการเลี้ยงโคนมของผู้ผู้
- จำนวนเงินทุนของผู้ผู้นอกเหนือจากเงินกู้ของกองทุน
- ที่ดินในการเลี้ยง โคนม เนื่องจากผู้ผู้ที่มีที่ดินในการเลี้ยง โคนมเป็นของตนเอง

กระบวนกรที่ดี ได้แก่

- การหาความรู้เพิ่มเติมของผู้รู้ในการเลี้ยงโคนม
- การที่ผู้รู้รู้จักเลือกตลาดในการส่งน้ำนมดิบให้มีราคาสูง
- มีการที่คัดเลือกแม่โคนมที่มีลักษณะดี แข็งแรง ให้น้ำนมดี ผลผลิตที่ดีด้านคุณ

ภาพและปริมาณที่พอเหมาะ ได้แก่

- ผู้รู้มีรายได้เพิ่มขึ้นจากการเลี้ยงโคนม
- ผู้รู้สามารถเพิ่มจำนวนโคนมของตนจากทุนเดิม

3. สรุปการบรรลุวัตถุประสงค์ของการประเมิน

การบรรลุเป้าหมายของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนแห่งชาติ ทั้ง 5 ข้อ พบว่า

1. การเกิดกองทุน สามารถช่วยส่งเสริมและแก้ปัญหาในการขาดเงินลงทุนของประชาชนได้พอสมควร
2. ระบบบริหารกองทุน พบว่า มีความสามารถในการบริหารและวางแผนวางของระเบียบกองทุนที่ร่วมกันสร้างภายในหมู่บ้าน
3. การเรียนรู้เพื่อการพึ่งพาตนเอง พบว่า ประชาชนมีการเรียนรู้ที่พึ่งตนเองเพิ่มขึ้นและสามารถช่วยเหลือตนเองและบุคคลอื่น
4. การมีศักยภาพและมีความเข้มแข็ง พบว่า จำนวนเงินกองทุนและจำนวนเงินในกลุ่มต่าง ๆ มีจำนวนเพิ่มขึ้นจากการกู้ยืมและมีอัตราดอกเบี้ยและประชาชนมีการประกอบและสภาพดินที่อุดมสมบูรณ์และมีระบบสาธารณูปโภคที่ครบถ้วนและผู้รู้ดำเนินการของตนอย่างยั่งยืนตามอาชีพของตน
5. ปัจจัยด้านบวกและด้านลบที่ส่งเสริมและขัดขวางการบรรลุวัตถุประสงค์พบว่า

1. ปัจจัยด้านบวก พบดังนี้

- การมีส่วนร่วมในการจัดตั้งกองทุน มีบุคคลากรเข้ามาช่วยสนับสนุนและส่งเสริมให้จัดตั้งกองทุนหมู่บ้านไม่ว่าจะเป็นทางคณะกรรมการระดับอำเภอ หรือ คณะกรรมการกองทุนต่าง ๆ และประชาชนให้มีส่วนร่วมในการจัดตั้งกองทุน
- มีกองทุนเดิมในหมู่บ้าน คือในหมู่บ้านมีกองทุนต่าง อยู่ก่อนแล้ว
- มีการจ้างแรงงานเพิ่มขึ้น คือ เมื่อเงินกองทุนเข้ามามีการประกอบอาชีพได้มีการจ้างแรงงานให้ประชาชนมีรายได้เป็นการพึ่งพาอาศัยกันอย่างยั่งยืน

2. ปัจจัยด้านลบ พบดังนี้

- มีการไม่สนับสนุนในการจัดตั้งกองทุน คือมีบุคคลกลุ่มหนึ่งซึ่งคิดว่าตนไม่ได้รับผลประโยชน์ในกองทุนจึงไม่สนับสนุน เกี่ยวกับการจัดตั้งกองทุน

- มีความไม่พึงพอใจในการจัดตั้งกองทุน คือ มีสมาชิกบางจำนวนที่กู้เงินกองทุนได้แต่ได้รับเงินกู้ไม่เท่ากับที่เขียนโครงการขอกู้จึงเกิดความไม่พอใจ
- มีการใช้เงินกองทุนผิดวัตถุประสงค์ คือ มีสมาชิกผู้กู้บางรายใช้เงินที่กู้กองทุนนำไปใช้ผิดวัตถุประสงค์

3.ความเข้มแข็งของชุมชน

ความเข้มแข็งของชุมชนตามที่กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

กำหนด พบว่า

- มีความสามัคคี
- มีความซื่อสัตย์
- ยกย่องคนทำความดี
- มีการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน
- มีโอกาสหาความรู้เพิ่มเติม
- มีอาชีพสามารถเลี้ยงครอบครัวได้
- ครอบครัวในชุมชนมีความอบอุ่น
- มีการรวมตัวตั้งกลุ่มองค์กร
- มีการประชุมรับฟังความคิดเห็นของสมาชิก
- มีการช่วยเหลือสตรี เด็ก และกลุ่มผู้ด้อยโอกาส
- มีผู้นำที่มีคุณธรรม ยุติธรรม
- มีแผนงานชุมชนโดยสมาชิกมีส่วนร่วม

ความเข้มแข็งของชุมชนตามทัศนะของประชาชนในหมู่บ้านสอยดาว

ตารางที่ 12 วัดความเข้มแข็งของชุมชนในหมู่บ้านสอยดาว

ตัวชี้วัด	เกณฑ์การชี้วัด								
	มาก	ปานกลาง	น้อย	ใช่	ไม่ใช่	ไม่แน่ใจ	เพิ่มขึ้น	ลดลง	เท่าเดิม
1. สมาชิกในชุมชนมีความสามัคคี	15	75	10	-	-	-	-	-	-
2. สมาชิกในชุมชนมีความซื่อสัตย์	19	61	20	-	-	-	-	-	-
3. ชุมชนยกย่องคนทำความดี	40	40	20	-	-	-	-	-	-
4. ชุมชนมีการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน	55	33	12	-	-	-	-	-	-

ตัวชี้วัด	เกณฑ์การชี้วัด								
	มาก	ปานกลาง	น้อย	ใช่	ไม่ใช่	ไม่แน่ใจ	เพิ่มขึ้น	ลดลง	เท่าเดิม
5. สมาชิกในชุมชนมี โอกาสหาความรู้	-	-	-	80	20	-	-	-	-
6. สมาชิกในชุมชนมีอาชีพ สามารถเลี้ยงครอบครัวได้	-	-	-	-	-	-	20	-	80
7. ครอบครัวในชุมชนมี ความอบอุ่นอยู่พร้อมหน้า กัน	-	-	-	-	-	-	32	2	55
8. ในชุมชนมีการรวมตัว กันตั้งกลุ่มองค์กรประชา ชน	-	-	-	-	-	-	16	2	82
9. ในชุมชนมีการรับฟัง ความคิดเห็นของสมาชิก	15	73	12	-	-	-	-	-	-
10. ในชุมชนมีผู้นำที่มีคุณ ธรรม	-	-	-	43	5	52	-	-	-
11. ในชุมชนมีการช่วย เหลือเด็ก สตรี คนชรา	-	-	-	-	-	-	-	-	100
12. ในชุมชนสามารถร่วม กันแก้ปัญหาของชุมชนได้ โดยมีแผนงานที่คิดโดยชุมชน	-	-	-	-	85	15	-	-	-

ที่มา จาก บร.2

ทำให้ทราบถึง ความเข้มแข็งของประชาชนในหมู่บ้านสอยดาว

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล

จากการติดตามผลการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านสอยดาว หมู่ที่ 5 ต.จันทีก อ.ปากช่อง จ.นครราชสีมา สรุปได้ดังต่อไปนี้

1. วัตถุประสงค์ของการประเมินโครงการ

- การเกิดกองทุนหมู่บ้านสอยดาว ได้รับความร่วมมือจากชาวบ้านในหมู่บ้านและการสนับสนุนของทางรัฐบาลเข้ามาช่วยเหลือสนับสนุน โดยจัดสรรเงินกองทุน 1 ล้านบาท การบริหารจัดการกองทุน ได้จัดโครงสร้างองค์กรอย่างชัดเจน มีการแต่งตั้งคณะกรรมการบริหารกองทุน และมีการแบ่งหน้าที่กันอย่างชัดเจน การเรียนรู้ และการพึ่งพาตนเองได้เปิดโอกาสให้คนในหมู่บ้านทุกคนได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นการเรียนรู้ ของตนเองและคนอื่น แต่ทั้งนี้ชาวบ้าน ยังไม่ถึงขั้นพึ่งพาตนเองได้ทั้งหมด ยังจะต้องอาศัยทางภาครัฐและเอกชนเข้ามาช่วย

- ความเข้มแข็งของชุมชน คนในหมู่บ้าน มีความซื่อสัตย์มีความช่วยเหลือซึ่งกันและกัน มีความสามัคคีเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ซึ่งกันและกันและมีผู้ที่มีคุณธรรม บำงตามสมควร

- ปัจจัยที่เป็นตัวส่งเสริมและขัดขวางของการบริหารกองทุนหมู่บ้าน ปัจจัยในด้านบวกพบว่า ชาวบ้านมากู้ยืมเงินเพื่อไปดำเนินกิจการตามที่เสนอ ไว้ในใบคำร้องขอกู้จริงเป็น เพราะชาวบ้านมีอาชีพเกษตร เป็นหลักอยู่แล้ว ในการขอกู้เงินก็เพื่อที่จะไปใช้ในการเกษตร และค้าขาย ไม่ว่าจะเป็นค้าใช้จ่าย ในการซื้อวัสดุอุปกรณ์ ค่าแรงคนงานและเก็บไว้สำรองในแต่ละเดือนจะมีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ ความรู้ของกลุ่มสมาชิกภายในหมู่บ้านและนอก หมู่บ้าน เพื่อนำปัญหา มาและเปลี่ยนกันเพื่อช่วยกันหาแนวทางแก้ไข

ส่วนปัจจัยในด้านลบนั้น พบว่า การกู้เงินกองทุนนั้นมีการให้กู้ยืมน้อยเกินไป ไม่เพียงพอต่อความต้องการของผู้กู้จึงทำให้สมาชิกมาขอกู้ยืมเงินได้ไม่มากเท่าที่ควร จะยังคงไปกู้ยืมนายทุน นอกกระบบรวมไปถึงสหกรณ์การเกษตรด้วย แม้อดอกเบี้ยจะสูงแต่ให้กู้จำนวนที่สูง ทำให้ชาวบ้านขาดเงินหมุนเวียนเพราะเงินส่วนหนึ่งต้องนำไปชำระหนี้ ทำให้ไม่สามารถระดมทุนได้ในเวลาอันสั้น

1. วิธีการดำเนินการ

ผู้วิจัยได้เข้าไปศึกษาถึงบริบทชุมชนในหมู่บ้าน โดยการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยอาศัยข้อมูล บางส่วนของแบบรายงาน (ปร.) บางส่วนทำการเก็บข้อมูลเพิ่มเติมโดยการ สัมภาษณ์ชาวบ้านในหมู่

บ้าน ผู้นำ กรรมการ บางส่วนเก็บจากแบบสอบถามเพื่อเจาะลึกถึงความเป็นอยู่ในชีวิตประจำวัน และทราบตัวชี้วัดความเข้มแข็งของครอบครัวชาวบ้าน

ในการประเมินโครงการของบ้านสอยดาว ผู้วิจัยได้ใช้ CIPP MODEL เป็นกรอบความคิดทฤษฎีมาเป็นหลักของการประเมินโครงการ

ผลการดำเนินการ

การประเมินครั้งนี้เราได้แบ่งออกเป็น 2 ระบบ คือระบบ A การบริหารการจัดการและแนะนำส่งเสริมผู้กู้ และระบบ B การดำเนินกิจการของผู้กู้แต่ละราย ในการบริหารงานกองทุนนั้นเป็นไปตามระบบระเบียบที่ได้ตั้งไว้ทุกขั้นตอน มีการดำเนินงานอย่างโปร่งใส และรอบคอบในการคัดเลือกผู้กู้ การบริหารงานกองทุนไม่มีอะไรเคลื่อนไหวมากนัก ในส่วนของผู้กู้ในหมู่บ้าน การส่งเงินคืนส่วนมากจะส่งคืนเป็นรายปีและสมาชิกที่กู้เงินไปนั้นได้นำเงินไปดำเนินงานตามที่ระบุไว้ในการขอกู้เงินจริง แต่ทุกรายที่ได้สอบถามนั้นพูดเป็นเสียงเดียวกันว่า 20,000 บาท น้อยเกินไปไม่เพียงพอต่อการลงทุน ผู้ประเมินไม่สามารถที่จะประเมินในส่วนของการรับชำระคืนเงินกู้ได้เพราะการกู้ยืมของสมาชิกยังไม่ครบกำหนดในการชำระคืนเงินกู้ ดังนั้นจึงประเมินไม่ได้ว่าจะมีคนคืนเงินกี่คน ไม่คืนกี่คนเพราะสาเหตุอะไร ถ้าจะให้คืนน่าจะมีการประเมินผลอีก 1 รอบ เจาะลึกเป็นส่วน ๆ ไป

อภิปรายผล

จากการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านสอยดาวครั้งนี้ พบว่าในหมู่บ้าน มีจุดเด่นของหมู่บ้านคือ

4.1 สภาพภูมิประเทศ และภูมิอากาศ

สภาพภูมิประเทศเป็นภูเขา ชาวบ้านในหมู่บ้านรวมกันเป็นกลุ่มตามเชิงเขาอยู่เป็นกลุ่ม ๆ

สภาพอากาศ หนาวร้อนจะร้อนจัด แต่ต้นไม้ใหญ่ใกล้ภูเขาทำให้ลดความร้อนไปได้ ส่วนหน้าหนาว หนาวจัด

4.2 สภาพดิน และความแห้งแล้ง

เป็นดินลี้ก ระบายน้ำได้ น้ำสามารถซึมผ่านได้ดีปานกลางถึงช้า ความสมบูรณ์ค่อนข้างต่ำ ทำให้เกิดความแห้งแล้งในฤดูร้อน

1.5 เพดานการให้กู้ยืม ด้วยเงินกองทุน 1 ล้าน ที่รัฐบาลให้มาจัดว่าน้อยไป ต้องเฉลี่ยให้สมาชิกผู้มากรายและจำกัดเพดานการกู้ยืมสูงสุดรายละ 20,000 บาท ไม่เพียงพอที่จะลงทุน

ตัวอย่างการลงทุนเพื่อเลี้ยงวัวนม นาย ก. ได้รับเงินกู้จำนวนเงิน 20,000 บาท

จึงนำเงินไปซื้อวัวนม แต่วันนมมีราคาตัวละประมาณ 30,000 บาทขึ้นไป และยังมีค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ในการลงทุนอีกด้วย เช่น การซื้ออาหาร อุปกรณ์การทำคอก ยารักษาโรค จึงทำให้นาย ก. ไม่สามารถซื้อวัวนมมาเลี้ยงได้

ดังนั้น เงิน 20,000 บาท ไม่พอต่อการลงทุน จึงมีสมาชิกบางรายต้องกู้ยืมธนาคารเพื่อการเกษตร (ชกส) และนายทุนนอกระบบอยู่อีกเช่นเดิม

5.6 ด้วยกฎระเบียบที่ต้องให้มีการค้ำประกันในการขอกู้ยืมเงินทำให้คนที่จนจริงๆ ไม่กล้ามาขอกู้เพราะไม่มีคนค้ำประกันให้ ถึงแม้คณะกรรมการจะเห็นใจ แต่ก็กู้ยืมได้ไม่มากนัก ซึ่งก็ไม่พอแก่การลงทุนไม่พอต่อการทำอะไรได้

นอกจากที่กล่าวมาทั้งหมดแล้ว บ้านสอยดาวมีศักยภาพและความเข้มแข็งในการจัดการบริหารกองทุนหมู่บ้านเป็นไปด้วยดี สอดตามเจตนารมณ์ของรัฐบาล ทุกประการ

5. ข้อเสนอแนะ

5.1 จากจุดเด่นของสภาพภูมิประเทศและสภาพภูมิอากาศ ที่เหมาะสมแก่การเป็นแหล่ง ทำการเลี้ยงสัตว์ น่าจะให้มีหน่วยงานหรือองค์กรของรัฐมาให้คำแนะนำชาวบ้านเกี่ยวกับการเกษตรในหมู่บ้าน คือการเลี้ยงวัวนม เช่น หลักการทำอย่างไร ให้วัวตัวนั้นได้น้ำนมดี แหล่งและแปลงหญ้าที่ในการเลี้ยงดู ที่ดินจะเป็นของ กทบ. และองค์การส่งเสริมกิจการโคนมแห่งประเทศไทย จึงทำให้ชาวบ้านได้รับการเตือนร้อนในเรื่อง แหล่งและแปลงหญ้าที่ในการเลี้ยงดูสัตว์

5.2 จากจุดเด่นของสภาพดินที่สามารถทำการปลูกหญ้า เพื่อลดต้นทุนในการใช้อาหาร จึงควรจะมีการส่งเสริมสนับสนุนองค์กรของรัฐในเรื่องของเมล็ดพันธุ์หญ้า และแหล่งซื้อเมล็ดพันธุ์หญ้า

5.3 รัฐบาลน่าจะเพิ่มเงินกองทุนให้อีกเพื่อเปิดโอกาสสมาชิกกู้ได้วงเงินสูงขึ้นและให้คนที่จนจริงๆ มีโอกาสได้วงเงินกู้ลงทุนมากขึ้น ทั้งนี้ชาวบ้านจะได้กู้เงินนอกระบบหรือ ชกส. น้อยลง

บรรณานุกรม

- ณ ชินวัตร, “คำแถลงนโยบายต่อรัฐสภา” โฆรทัศน์ร่วมการเฉพาะกิจ 26 กุมภาพันธ์ 2544
- นรายวัน วันที่ 4 กรกฎาคม 2545
- นโยบายกองทุนหมู่บ้านสอยดาว ม.5 ตำบลจันทิก อำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา, 2544
- นโยบายสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) 2544 สำนักงานเลขาธิการนายกรัฐมนตรี, 2544
- สำนักมาตรฐานการศึกษา สำนักงานสภาพัฒนาการศึกษาระทรวงศึกษาธิการ และสำนักมาตรฐานอุดมศึกษา ทบวงมหาวิทยาลัย “ชุดวิชารณินพินธ์” (Substantive Report) หลักสูตรประกาศนียบัตรการจัดการและการประเมินโครงการ 2545
- นมาย ตำบลจันทิก อ.ปากช่อง จ.นครราชสีมา